

temu doda določilo glede drugega deželnega jezika.

Zaraditega sledi iz besed § 6. po njih lastnem pomenu in po njihovi zvezi, da ima deželno šolsko oblastvo odločevati o tem, kateri izmed deželnih jezikov ima na gotovi šoli biti učni jezik ter ali in kateri drugi deželni jezik se naj doda kot učni predmet tistim učnim predmetom, ki so kot minimum navedeni v § 3. šolskega zakona. Ker dopušča § 6. leg. cit. „drugi deželni jezik“ samo kot učni predmet na isti ljudski šoli, izključuje obenem, da bi se drugi jezik rabil v kakemkoli drugem oziru kakor kot učni predmet, torej zlasti tudi njega rabo kot drugega učnega jezika.

Novela z dne 2. velikega travna 1883, št. 53 obč. drž. zak., materialno ni predrugačila tega zakonitega določila, zlasti tudi ne na ta način, ker je v § 3, besedo „jezik“ nadomestila z besedo „učni jezik“ in dodala besedo „posebno v drugem deželnem jeziku“, zakaj razmerje med § 3. in § 6. je ostalo prejkakor slej isto, ker ima § 3. tudi v svoji novi obliki izključno le določila o učnih predmetih. V njem pomeni torej beseda „učni jezik“ učni predmet, ne pa sredstvo sporazumljenja pri poučevanju. Nova oblika § 3. pa tudi nikdar ni nameravala materialnega predrugačenja prvotnega § 3. Poročilo šolskega odseka o vladni predlogi in o poročilu gospodske zbornice, s katero so se predrugačila nekatera določila zakona z dne 14. vel. travna 1869, št. 62 drž. zak. (703 prilog k steno-grafičnim zapisnikom poslanske zbornice, IX. zasedanje 1883) pravi: „Pod besedo jezik se je že dozdej (§ 6) razumeval učni jezik, vendar je bolj pravilno, da se to izrečno reče“, dalje: „končna vrsta zadnjega odstavka hoče le nuditi priložnost k učenju drugega deželnega jezika.“

Ta uspeh interpelacije je, kar je jako značilno, vzporeden z drugimi določili državnega šol. zakona, zakaj § 17. drž. šol. zak., katerega se novela iz leta 1883 ne tiče, dopušča pospeševanje nemškega jezikovnega pouka na nemških meščanskih šolah, torej tudi tam, kjer je nemščina kot učni predmet in torej nudi učencem priložnost naučiti se tega jezika, ne pa z uvedbo nemščine kot učnega jezika — In vendar so v smislu tega zakona tudi meščanske šole le ljudske šole, ljudske šole višjega reda, zakaj javna ljudska šola se deli 1. v občno ljudsko šolo, 2. v meščansko šolo. Tembolj se mora izključiti uvedba vsakega drugega učnega jezika na ljudskih šolah nižje vrste poleg že obstoječega učnega jezika.

Tudi s smislom državnega šolskega zakona je ta uspeh interpelacije v soglasju. Državni šolski zakon daje ljudski šoli nalogo, deco navstvenno-versko vzgojiti, nje duševne zmožnosti razvijati in ji dati znanosti in spretnosti v tisti meri, kakor je določena v zakonu (§ 3.). To nalogo treba v smislu § 7. legi cit. na ta način rešiti, da se učno gradivo ljudske šole po možnosti na tista leta, ki jih mora otrok obiskovati šolo, tako razdeli, da odgovarja vsakemu teh let učna stopnja. Ljudska šola torej ni agregat razredov, ampak urejena kot enota z nalogo, da deci učno gradivo podaja v teku šoloobvezne starosti nepretrogoma napredovaje tako, da je otrok sprejel vse učno gradivo, ko je dovršil svojo šolsko

dolžnost. Če bi se določil poseben učni jezik za nižje razrede ljudske šole in drugi učni jezik za višje razrede, tedaj bi se grešilo na eni strani proti enotnosti organizma, na drugi strani pa bi deci, katere materni jezik ni učni jezik višjih razredov, bilo onemogočeno doseči smoter ljudske šole. Na ta način bi se izjalovil namen ljudske šole. Ta uredba bi se protivila tudi ukazu člana 9. drž. temeljnega zakona z dne 21. decembra 1867 drž. zak. zaradi katerega morajo biti javni učni zavodi urejeni tako, da dobivšak narod potrebna sredstva za izobrazbo v svojem jeziku, a da ni prisiljen učiti se drugega deželnega jezika.

Da ima zlasti materialnopravno določilo § 3. drž. šol. zak. ta pomen, se poudarja zlasti v poprej omenjenem poročilu šolskega odseka na strani 5, vrsta 5 z besedami: „Končna vrsta zadnjega odstavka (§ 3. drž. šol. zak. v obliki, določeni po zakonu z dne 2. velikega travna 1883, št. 53 drž. zak.) hoče učencem le nuditi priložnost, naučiti se drugega deželnega jezika. V odseku se je stavljal predlog, da se nemškemu jeziku že v zakonu pripisuje posebna važnost. Ali ta predlog z ozirom na določilo § 6. in na ravnopravnost vseh jezikov, zajamčene po državnem temeljnem zakonu, v odseku ni dobil večine.“

Naš denarni zavod

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani.

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do konca junija: K 103.640'04.

Naznanilo. Kdor želi od zadruge kakih informacij, naj za odgovor priloži 20 h v pošt-nih znakah. Na prošnje brez vpošiljavne navedenih znamk se ne odgovarja.

Za vse!

Vzgojil otroka za vse na svetu, samo ne za hudo!

Trentowski.

Vzgojitelj, ti niti ne veš, kam porine življenje to dete, ki ga odgojuješ! Ne moreš zarisati načrta teh stezic, ki pojde po njih v življenje; ne premoreš postaviti nobene zgraje ne barikade, da bi mogel reči: „Samo do semkaj prideš in ne dalje!“

Ako imaš pred seboj boste vaše otroke, belolase, prepasane s pasom, ki bi šli na konec sveta za mično bajko“, pravi Lenartowicz, „ali imaš otroke iz trga, pogostoma oguljene, umazane, razbrzdane, ki so dostikrat bolj razposajeni nego vaški, ali ako stoji pred teboj tolpa otrok iz velikega mesta, ona čudna mešanica otrok, dobrih in zlobnih, imovitih in siromaških, nadarjenih in bedastih, vendar o nobenem izmed njih ne moreš reči: „Vzgojil sem te za to ali ono življenje!“ ker nihče ne ve

za pota človeka-otroka, nihče ne ugane, kaj vse ga še doletí v življenju.“

Velika, večna zagonetka bodočnosti stoji kakor sfinga pred življenjem slehrnega človeka, in ne stališče staršev, ne pogoji obstanka niti sedanjí okoliš ne dajejo nikake napovedi o tem, kaj še poda vse otroku življenje.

A ti, odgojitelj, stojiš na sredi križpotja tisočerih stez ter imaš vzgojiti dete tako, da bi ono, naj mu bo treba iti kamorkoli, korakalo zmerom le po dobri poti ter si s hudim nikdar ne omadeževalo lista svojega življenja!...

Lepa naloga! Za one, ki se hočejo ukvarjati s predmeti, odlikujočimi se s svojo barvo, slično platnu za podlogo vezenja, je razprostrto obširno polje, da lahko tekmujejo kot govorniki med seboj. O, koliko govore, koliko se oglašajo govornikov, rešatajotih ta predmet poslanstva učiteljev-vzgojavalcev, vendar kako pojde vse to v praksi trdo pri delu, pri izvrševanju, kako šepavo!

Nihče ne ve, kam privede življenje tega belolasega Janka iz ubožne vasi, nihče ne ve, kje bo primoran delovati ta propadli, nesposobni trdoglavež, ki je vsemu razredu le v oviro ter prava muka za učitelja — vendar to je znano slehrnemu, da bo eno in isto zmerom in povsod čakalo ljudi, ki pridejo izpod tvojega okrilja, učitelj, in da bo od tega vse odvisno, kar si oni izberejo, ali kaj jamejo teptati: slabo in dobro, zaslugi ali krivdo!

Trentowski pravi v svojem izvrtstem delu „Odgoja“, da se ima otrok vzgojiti za vse, samo ne za slabo!

Za vse! Vendar to je neizmeren ocean, na tisoče del, dolžnosti, pozivov, klicev in raznih potov. Ali mar eno učiteljsko srce premore zmagati ta trud, ali se mar ena misel odgojiteljeva zamore tako razplameti v nauk in zgled, v ljubezen in svarilo, da bi od nje razplamtelo slehrno mlado življenje ter vodila slehrno dete, ki mu je izročeno v varstvo?...

Za vse!... Tudi za razvoj duševnih moči, za gojitev plemenitih čutil, za ljubezen do domovine, naroda, bratov, do timovitih in ubožnih, do dela in Bog sam vedi kakšnega truda; za trpljenje, ki se kdove kje začne in dotlej ga bo razdiralo? Za vse to vzgojiti otroka, ga napraviti za vse to sposobnega ter mu reči: „Pojdi! Jaz niti ne vem kam pojdeš, ne vem, kaj postaneš, toda bodi človek, vreden tega imena!“

To je utrjevanje, toda delo!...

Resnica, sedanjí učni načrti in berila imajo v sebi vsebino, ki odgovarja temu namenu, da pripravljajo mladino za neka gotova stališča. V vzgojevalnem delu učiteljevem pa dela vsebina veliko oviro in po dobro premišljenem pretresu bi bilo potrebno podati zoper to svoj ugovor. Ali je mar mogoče načrtati okvir vzgoje, primerne za pouk kmetijskih sinov, za njih bodoči poklic ter ga združiti z vzgojo, ki je primerna za otroke, ki se poprimejo rokodelstva ter bivajo večinoma v mestu? Sedaj so se časi izpremenili, in narod se ne more primerjati kamenu, ki ga obraste mah na mestu, niti mestni otroci ne gredo v življenje po načinu nekdanjih egiptovskih kast, ko je bilo običajno, da je sin črevljarjev moral ostati črevljar. Človeški duh (genij) je nedosežen; on se pospenja ven iz načrtanih mej; večkrat se pripeti, da deček iz najubožnejše vasi nadkriljuje kakor bi trenil tovariša iz ve-

likih mest in palač, ki ponosno štrle kvišku; večkrat je že zapuščen, brez doma se nahaja — joč deček iz mesta moral stopiti na široki tir državlanskega dela ter on izvršiti to, česar še dolga karavana ljudi, ki so šli spredaj, ni uničila...

Nikdar se pri vzgoji otrok ne sme posluževati vodila, da se ima vzgoja vršiti po načrtu razrednem ali realnem. Naj je otrok že sin črevljarja, kmeta ali uradnika — vendar se sme reči o njem, da je to človek bodočnosti in da mu mora oni, ki ga vzgojuje, vcepiti eno, največjo postavo, da bo čutil hudo, da ga ne bo skrival ter si ne bo prizadeval, podrinati ga med pojme dobrega; da bo vedel, da dobro ostane kot takšno zmerom in na vsakem tiru, pri vsakem delu, na slehrnem slabem potu.

Črne duše se čuvaj povsod kot oglja: sežge te, če je zubelj; če mrzel pa te omaže.

K vsemu je treba nagibati v življenju mlada srca, žrtvam in potrpežljivosti, do daljnih smotrov in za pošteno delo, za plemenit ponos, ki zna spoštovati veljavo človeško in narodno, za pokorščino, ki se poniža pred višjimi duhovi, do odpuščenja v imenu krščanske in bratovske sloge, toda nikdar do hlimbe, prilizovanja, strahu, izdajstva in kar je še več tem podobnih črnih madežev, ki se pogostoma plazijo po človeških dušah slično madežem v zalih tkaninah.

Nahajajo se vzgojevalci, ki pravijo: „Za takšne, ki bodo vaški pastirji, je dovolj tega, kar so se naučili. Da ne smejo krasti ne pijančevati ne požigati, marveč da opravlja svoj posel... je to dovolj.“

To je pač napačno in zastarelo načelo.

To je temelj, ki se položi pod stavbo vzgoje; torej kdor bi na tem omejil delo vzgoje, on bi položil samo temelj ter ne pristopil k daljši stavbi poslopja.

Vzgoja šolskih otrok ima postaviti temelj, k temu, da povsod, kamorkoli jih povede življenje, karkoli jim ukaže, vsekdar dobe dovolj moči duha, ki so naklonjene k dobremu in ki teptajo-zlo. Pripravljaj otroke za vse, samo ne za slabo!

Kako mnogo smem torej zahtevati od tebe, učitelj!... A vendar, kako ti lepo in plemenito opravljaš svoj posel, kadar ljubiš otroke in vidiš v njih ljudi, ki se razidejo Bog vedi po katerih stezah iz tvoje šole in Bog vedi ob čem jamejo živeti! Niti ne veš, kaj se nahaja pred njimi, kaj za njimi! Samo pazi, da bi ondi vsaj nečesa manjkalo hudega!... Da bi tega ne bilo! P.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Jubilejska samopomoč. Odborova seja tega društva se vrši dne 6. julija 1908 v šolski pisarnici na Igu, in sicer popoldne ob 3. uri. Naj se seje zanesljivo udeležijo vsi odborniki.

Franc Ks. Trošt, predsednik.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo kamniškega okraja je zborovalo dne 25. junija t. l. v Domžalah.

Prva točka dnevnega reda je bila hospitacija v II. razredu (viš. sk.)

Dalje v prilogi.

† Vinko Vauda.

Umrl je mož! — Ne, ni umrl! Oči le časne je zaprl, da se po trudu in po boji oddahne v blaženem pokoji. Se duh njegov živi ned nami, na delo nas budi in dramí.

Brez pardona poseja neizprosna smrt v naše vrste: ali dočim se mnogim napove že dlje časa naprej ter jih zaloti doma na postelji, je dohitela našega ljubega tovariša Vauda nepričakovano v Muri — pri kopanju.

Bilo je dne 23. junija t. l. Popoldne ob 1. je zbral sedaj pokojni Vinko Vauda, nadučitelj v Veržeju, šolsko mladino ter jo v neznočni vročini povedel k bistri Muri v kopalnišče. Videvši, s kakim veseljem so brodili po vodi učenci, se je zahotelo hladilne kopeli tudi njemu. Ko so pa neki ogrski dečki lučali na veržejske učence kamenje, je hotel on kot njih varuh preplavati reko ter zlobneže zapoditi. A sredi struge so mu opešale moči in bistro valovje ga je zgrabilo ter siloma gnalo k neki z vejami proti vodi v strugi le-

žeči vrbi, kjer se je z nogami tako nesrečno zapletel in zadel, da se vzlic velikemu naporu ni mogel rešiti. Od časa do časa je pomolil glavo iznad vode ter obupno klical pomoči. Šele čez tri četrt ure mu je ta došla, ker ni bilo v bližini ljudi, a bilo je, žal, že prepozno. Z veliko težavo so ga izvlekli še malec živega iz pogubnih rogovil, a čim so ga položili v čoln, je izdihnil mož svojo dušo v pričo plaka-jočih učencev, poslovišči se še poprej glasno od njih in svoje lastne dece. Bili so to pretresljivi trenutki! Vsi poizkusi, da bi ga obudili morda samo zamrtega (ker je trpel tudi na srčnem krču) zopet v življenje, so bili zaman. Izredni napor, strah, hladna voda, zlasti pa razni dušni pretresi zadnjih tednov so mu uničili fiziške moči, da se ni mogel rešiti iz klešč opasne Seile in Karibde.

Vest o njegovi nenadni tragični smrti se je razširila bliskoma ne le po ljutomerskem, ampak tudi po sosednih okrajih ter zbudila v vsakomur najglobokejše sočutje tembolj, ker je pokojnik ostavil vdovo z 9 nepreskrbljenimi otroki. Nepopisna žalost je zavladovala, ko so pripeljali dobrega ateja, ki je odšel od doma

popolnoma zdrav in vesel, čez dobro uro nazaj mrtvega! Skoraj vedno mu je bila usoda v življenju nemila, le redko mu je zasijalo solnce sreče, in kako hude skrbi so ga morale za eksistenco svoje mnogoglave družine, o tem vemo povedati tovariši, ki se nam je često potožil o svojem bednem gmotnem položaju.

Pokojni naš tovariš je bil učitelj z dušo in s telesom, vseskozi kolegialen, nadarjen in duhovit, poleg tega pa tudi delaven in vztrajen na vseh poljih, ki jih odpira dandanes praktično življenje marljivemu ljudskemu učitelju. Od svojih duševnih zakladov je rad podajal tudi tovarišem v svojih dobro utemeljenih društvenih predavanjih, za katera je bil vsak čas na razpolago. Ker je bil glava originalnih misli, bilo je z njim kaj zanimivo debatovati, zlasti o priliki uradnih skupščin. V naše učiteljsko društvo je umel prinašati oživljajočega duha; zaraditega smo izgubili z njim mnogo. Ne samo doma, ampak daleč okolo je slovel kot izboren govornik. V družbi in na raznih shodih je govoril marsikatero pametno in upoštevanja vredno besedo. Ker je bil trden značaj se o nobeni priliki ni bal povedati res-

nice vsakomur v brk, dasi je časih dotičnika tudi zbudla, govorniku pa prinesla zamero.

Vse svoje sile — dušne in telesne — je posvetil delu v šoli in na šolskem vrtu, a tudi v delovanju pri raznih društvih v Veržeju si je pridobil venec nevenljivih zaslug. Da se je ta trg zadnja leta nekako povzdignil ter se je razvilo v njem narodno življenje, da so se prirejale razne imenitne veselice s krasnim petjem in gledališkimi igrami, to so bili plodovi Vinkovega dela. Deloval je bolj na tihem, a intenzivno in — izdatno. Mnogokrat ga je vzhajajoče solnce dobilo pri pisanju sekiric — za pevece; prečul je pri tem vso noč. Bil je tudi sam skladatelj — samouk; njegove skladbe so često pohvalili veččaki; med zapuščino se jih nahaja prav lepo število.

Za dobre uspehe pri pouku, na šolskem vrtu ter za vrlo izdelana konferenčna vprašanja je prejel od šolskih oblasti marsikatero pohvalo. Žal, da s tem ni mogel pomagati duhá morečemu svojemu slabemu gmotnemu stanju.

O priliki lanske izredne revizije krajnih razredov se je potegoval in upal, da pomaknejo njegovo šolo iz III. v II. krajni razred;

Tov. Boletova je podala po kratki izvrstno začetni poti učno sliko: petrolej. Pouk je bil zanimiv, dokaz pazljivost in zanimanje, ki so z njim učenci poslušali besede in gledali poizkuse svoje učiteljice.

Po hospitaciji se odprla živahna debata z zaključkom, da se izreče tov. Boletovi priznanje in zahvala za ljubki in vzorni nastop.

Tov. Zupan predlaga, naj se odslej zborovanja vrše popoldne, z glavno motivacijo, da bo lahko tudi svojo „mamo“ privedel s seboj. Drugi, in sicer taki, ki pa svojih „mam“ nimajo tako radi, so predlog odbili. Zborovanja se bodo tudi v prihodnje vršila po stari navadi.

Vendar se bo prihodnje šol. leto enkrat poizkusilo zborovati popoldne.

Tov. Slapšak naprosi tov. Adamiča, naj o priliki uradne konference ponovi s kamniško šolsko mladino svoj jubilejski koncert.

Dalje predlaga tov. Slapšak, naj se vodi v društvu zapisnik — po vzoru naših razrednic — da se bo lahko konstatiralo, koliko zborovanj je kak član zamudil. Tak zapisnik naj se uvede tudi pri odboru za izvenšolsko delovanje.

Tov. Stepišnikova prinaša željo društvene predsednika Letnarja — zaradi bolezni se ni mogel udeležiti zborovanja — naj se za skupno kosilo vsekdar pravočasno sporochi, da ne bo nerada, kakor v zadnjem slučaju.

Tov. Toman pravi, da je tajnikovo delo, objavljanje vzpored zborovanj in kar potrebno, torej naj odslej sporoča le tajnik in ne kak drug član. Potem bo vse v redu.

Tov. Šmajdek poudarja potrebo izletov za šol. mladež in predlaga, da bi prihodnje leto napravili šolarji vsega okraja izlet v Postojno, kjer bi ob enem šol. mladina priredila koncert za konvikt. — Predlog se sprejme z navdušenjem.

Po zborovanju je bila pod spretnim vodstvom tov. Adamiča pevska vaja za slovnostno uradno konferenco, ki se vrši dne 15. julija t. l. v Kamniku.

Skupnega obeda se je udeležilo 26 članov društva.

V prijetnem hladu, v senčnem vrtu smo obedovali. Slovenska pesem se je glasila in učitelj-trpin je za nekaj ur pozabil svoje gorje.

Za izbornu kuhinjo in točno postrežbo pa izrekamo gospe Režkovi vse priznanje in zahvalo.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v nedeljo, dne 12. julija t. l., ob 10. uri dopoldne v šolskem poslopu na Hrastniku po sledečem vzporedju:

1. Zapisnik.
2. Dopisi in društvene zadeve.
3. Volitev delegatov za letošnjo glavno skupščino „Zaveze“ v Gorici.
4. Kako si pridobi učitelj srce občinstva? (Pred. tov. Blaž Jurko.)
5. Slučajnosti in predlogi.

Zaradi obeda se je javiti tov. Milošu Rošu na Hrastniku. K polnoštevilni udeležbi vljudno vabi odbor.

Učiteljsko društvo za celjski okraj zboruje ob 10. uri popoldne v navadnih prostorih v Celju v nedeljo, 5. julija t. l. Vzporod:

1. Zadnji zapisnik.
2. Društvene zadeve in nasveti (Volitev delegatov za letošnji glavni izbor „Zaveze“ v Gorici).
3. Eventualno predavanje.
4. Iz šolske prakse.

K prav številni udeležbi vljudno vabi odbor.

Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo ne zboruje meseca avgusta, ampak dne 12. julija ob eni popoldan na Slatini, oziroma pri sv. Križu. Odbor je dan zborovanja raditega

a varal se je! Dasi so bile vse šole v okraj. glavarstvu ljutomerskem — razen še ene — kjer istotako službuje z otroki oblagodarjen oče-nadučitelj — deležne te sreče, je bila njegova iz bogvedikaterega vzroka prezrta. In to mu je vsekalo v srce globoko, nezacelno rano, peklo in skelelo ga je v dno duše ter mu grenilo naslednje dni. Razne take in enake duševne boleti so vplivale škodljivo na njegovo telo ter ga slabile fiziško.

Pogreb se je vršil v četrtek, dne 25. junija ob 4. popoldne. Bil je naravnost velikanski in veličasten. 58 učiteljev je prihitelo iz ljutomerskega, gornjeradgonskega in ormoškega okraja v Veržej, dalje c. kr. orožniki križevski, domači ognjegasci, množica kmetijskega ljudstva in vsa šolska mladina veržejske šole — vsi, da izkažejo dragemu pokojniku zadnjo čast, da se za vedno poslovijo od njega. Tudi g. c. kr. šol. nadzornik Dreflak je prispel iz daljnega Ptuja k svojemu sošolecu ter izrazil vdovi sožalje.

Ta dan je bil menda najžalostnejši, kar smo jih kdaj doživeli. Ob spominu na odkritosrčnega, značajnega in kolegialnega Vinka, na njegovo skrbipolno življenje in končno grozno

preložil, ker se začnejo v rogaškem okraju počitnice že s 15. julijem. Poleg predavanja tovariša Sotoška imamo še važne točke ter se vabijo društveniki, da se polnoštevilno udeležite zadnjega zbora v tem šolskem letu.

Odbor.

Srednješolski vestnik.

**** Na ljubljanskih c. kr. učiteljskih se je končalo šolsko leto 20. junija** V prvih treh letnikih moškega učiteljskega je bilo 106 gojencev. Učni uspeh je bil pri 73 ugoden (3 z odliko), pri 5 neugoden, 28 gojencem je v začetku prihodnjega šolskega leta dovoljen ponavljalni izpit. Za zrelostni izpit se je prijavilo 34 četrtoletnikov in 3 privatisti. Ustni zrelostni izpit se prične 9. julija. — Na ženskem učiteljskem je bilo v nižjih treh letnikih 131 gojenk. Od teh je sposobnih za višji letnik 127 (22 z odliko), nesposobna 1 in 3 je dovoljen ponavljalni izpit. Ustni zrelostni izpit se prične 23. junija. Udeleži se ga 42 javnih gojenk četrtega letnika in 28 privatistinj.

**** Na mestni višji realki v Idriji,** ki ima pravico javnosti in pravico do zrelostnih izpitov, se vrši vpisovanje v I. razred dne 6. julija. Na zavod opozarjamo slovenske starše, posebno z ozirom na to, ker se na tej realki poučuje precej predmetov s slovenskim učnim jezikom. Z zavodom je zvezan tudi pripravljalni razred, iz katerega prestopajo učenci brez sprejemne izkušnje v I. realni razred.

**** Olajšave za srednje šole.** V kratkem času izda naučni minister naredbo, s katero se izpraševanje in klasificiranje na srednjih šolah temeljito reformira. Naredba je sad enquete srednješolskih profesorjev. Učencevo zanimanje se odvrne od redov na predmet sam. Samostojno učencevo mišljenje, delovanje in odgovornost se povzdigne. Predvsem se da večja prilika za prosto delovanje učitelja z učencem, zato se omeji izpraševanje, ki je namenjeno le klasifikaciji, na najmanjšo mero. Izmed pisemnih nalog bo učitelj kvalificiral le šolske in domače naloge, ki so predpisane po učnem redu. Vsa ostala pisemna dela bodo le izključno za vaje ter jih bodo učenci v šoli sami popravljali pod primernim vodstvom in navodilom. — Konference za reče se omejijo ter bodo le proti koncu semestralne tretjine. Namesto dosedanjega izpričevala v prvem tečaju se izda učencem le izkaz, ki ne bo imel sodbe o skupnem napredku. Dosedanji red o napredku odpade in letno izpričevalo bo le konstatiralo, v koliko je učenec sposoben za vstop v višji razred. Istotako odpade red o pridnosti, a reči za vedenje in uspeh bodo le štirje. Vstop v višji razred se zabrani učencu le tedaj, ako ni odgovoril iz več kakor iz enega predmeta. Pri samo enem „nezadostnem“ iz manj važnega predmeta more v nižjih razredih učiteljski zbor učencu vendar dovoliti vstop v višji razred, ako ima učenec vsaj v splošnem duševno sposobnost za to. Ako potem učenec v prihodnjem razredu ravno iz istega predmeta pade, mora razred brezpo- gojno ponavljati. Ponavljalni izpiti ostanejo nezpremenjeni. — Nova naredba stopi v veljavo že s šolskim letom 1908/09.

**** Umrl je 3. t. m. v Gradu** vpokojeni prof. Valentin Kermavner. Služboval je med drugim 15 let kot profesor v Celju, 16 let pa v Ljubljani. Poučeval je klasiško jezikoslovje.

**** Osebna vest.** Glavni učitelj na učiteljskem v Kopru g. Vladimir Nazor je imenovan za glavnega učitelja na učiteljskem v Kastvu.

**** Na c. kr. izobraževališču za učitelje v Gorici** se vrši vpisovanje za I. tečaj dne 6. in 7. julija 1908 od 9. do 12. ure dopoldne. Prosilke se imajo predstaviti osebno

smrt, zlasti pa ob pogledu na vdovo in 9 zapuščenih sirot je zaplakalo slehrno čuteče srce, in solze sočutja so vzele v obilici iz oči tovarišem in drugim. Zlasti je plakala šolska mladina. V družbi 6 duhovnikov je vodil izprevod g. dekan Jurkovič iz Ljutomera, ob grobu pa je govoril pokojniku sočutno in jedrnatov. Janko Tomažič. Naglašal je, kaj je izgubilo s pokojnikom učiteljsko društvo, kaj trg Veržej, šola, družba in zlasti njegova rodovina, ki ji je kot ljubeč oče želel in hotel vselej najboljše, a je, žal, v svojo grenko žalost mogel le malo izpolniti, ker mu je, kakor učiteljem-trpinom vobče, nedostajalo za to potrebnih sredstev.

Tovariši-pevci so mu zapeli pri šoli žalostinko „Oj, spavaj sladko, srce drago!“, ob grobu pa „Blagor mu!“

In kaj naj še zapišem h koncu? Posnemajmo ga v tem, da gremo kakor on na polju šolstva z duhom časa naprej, ne boječ se nikakih ovir! S tem mu postavimo najboljši pomnik!

Vinko Vauda se je porodil 25. decembra 1863 v Žabjeku pri Ptuj, kjer je obiskoval po izstopu iz ljudske šole nižje razrede realnega gimnazija. Potem je vstopil na mari-

v spremstvu staršev ali njih namestnikov in se izkazati s krstnim listom, uradnozdružniškim in zadnjim šolskim izpričevalom in v pomanjkanju tega z izpričevalom lepega vedenja.

**** Nemci za češčino.** Društvo „Deutsche Mittelschule“ v Brnu je sprejelo resolucijo, da je nujna potreba za obstoj nemštva, da se uvede češčina kot obvezni učni predmet v vse srednje šole na Češkem, Moravskem in v Šleziji.

**** Ustanovitev poljske realkie v Šleziji.** Poljski državni poslanec Londzin je v poslanski zbornici urgiral ustanovitev poljske realkie v Šleziji. „Nova Reforma“ pripominja k temu: „Mi Poljaki nimamo doslej v Šleziji niti ene meščanske šole — in ne glede na dve izjemi — tudi nikakih strokovnih šol. Mi nimamo tudi nobene realkie. Nemci, ki jih je v tešinski kneževini komaj 4000, imajo deške in dekliške šole v Tešinu, Freistadtu, Skočavi, Bielicu, Frideku, Oderbergu, realkie v Tešinu in Bielicu, poljedelsko šolo v Kocobedzu, dve učiteljski za moške in učiteljske za ženske. — Poljaki imajo le poljsko gimnazijo, poljedelske zimske kurze, poljske vzprednice pri nemškem učiteljskem in eno strokovno šolo. Poljakov je v Šleziji 250.000.“

**** Iz letošnjega poročila tržaške c. kr. višje gimnazije.** Kakor ve ves svet, je tržaška c. kr. gimnazija nemški zavod, ki je prisiljena obiskovati ga tudi naša slovenska mladina. Zanima nas torej pred vsem statistika o materinskem jeziku dijakov v ravnokar minolom šolskem letu. Od javnih dijakov je bilo 141 Nemcev, 142 Italijanov, 138 Slovencev, 20 Srbo-Hrvatov, (torej skupaj 158 Jugoslovanov), 2 Čeha, 1 Poljak in 12 razne narodnosti. Skupaj je bilo torej javnih dijakov koncem šolskega leta 456, od katerih je Slovencev skoro tretjina in Jugoslovanov skupaj nad tretjino. Slovenske tečaje je obiskovalo vsega skupaj 120 dijakov. Bilo je torej 18 Slovencev ali pa celo 38 Jugoslovanov — ki niso smatrali potrebno učiti se materinščine, kar je za dotične gospodiče — najblajše rečeno — škandal. — Glede klasifikacije je koncem šolskega leta dobilo 42 dijakov odliko, 314 prvi, 53 drugi, 14 tretji red, 31 mora položiti naknadni izpit, 2 nista bila klasificirana. Nepovoljno je bilo torej klasificiranih približno 19%. — Kar se tiče rojstnega kraja je bilo dijakov 314 iz Trsta in okolice, 54 iz Istre in Goriškega, 14 iz drugih avstrijskih kronovin, 54 iz Ogrskega in ostali iz raznih drugih krajev. Rednih učnih oseb je bilo letos 26, od teh razen dveh katehetov le eden slovenski profesor, in sicer oni za slovenščino. Drugi so z malimi izjemami sami Nemci, Tudi poučno!

**** Matura na c. kr. hrvaški gimnaziji v Pazinu.** Ustni izpiti na tem zavodu so bili dne 20., 22. in 23. t. m. pod predsedstvom c. kr. deželnega šolskega nadzornika g. Frana Matejčiča. Od 23 javnih dijakov osmega razreda je delalo izpit 21 dijakov in eden eksternist, dva dijaka se nista mogla podvrčiti izpitu zaradi bolezni. Od kandidatov jih je bilo šest proglašanih zrelih z odliko. Drugi so bili proglašeni zreli, nezreli je bil proglašen le eden.

**** Razstava risarij v Pazinu.** Dne 26. do 28. pret. mes. je bila na hrv. gimnaziji v Pazinu razstava risarij, ki so jih izdelali dijaki tekom pravkar minolega šolskega leta.

**** Ustna matura na mariborski gimnaziji** se začne dne 6. julija. Maturantov je letos samo 27, od teh jih je 21 Slovencev in 6 Nemcev. — Pismena matura se je vršila od 11.—23. junija.

Zahtevajte „Učiteljskega Tovariša“ v vseh lokalih, kamor zahaja učiteljstvo!

borsko učiteljske ter dostal tam zrelostni izpit l. 1883., izpit učne usposobljenosti pa l. 1885. v Gradu. Služboval je potem kot začasni učitelj in podučitelj pri Sv. Benediktu, na okol. šoli v Ptuj in pri Kapeli; tu je postal stalen podučitelj. V tej lastnosti je prišel potem v Ormož, kjer si je iz znane učiteljske Freuensfeldove rodovine izbral družico za življenje, od tam pa l. 1889. za nadučitelja v Svetinju. Tukaj je služboval do l. 1895., tedaj pa je bil imenovan za nadučitelja v Veržej. Še mlad — s 44½ leti — je moral v grob.

Dragi Vinko! Dasi smo Tvoje „ilnato ječo“ položili v naročje zemlje, vendar Tvoj oživljajoči duh plava nad nami in bo živel vedno med nami. Po poti, ki si jo hodil pred nami in z nami Ti, stremiti hočemo vsi tovariši „enega duha in enega sreča“ do naših skupnih vzvišenih smotrov! Spomin na Te pa hočemo imeti vedno v časti ter po močeh skrbeti za Tvoje drage. Bila jim usoda milejša nego Tebi!

Spavaj sladko in lahka Ti zemljica!

Cvetko.

Književnost in umetnost.

Popotnik objavlja v 6. let. številki to-le bogato vsebino: 1. Avguštin Požegar: Telesni siločut in njegova higijena. — 2. Janko Polák: O pripravi za pouk. — 3. Alojzij Valenta in D. P.: Šolska klop. — 4. Ig. Šijanec: Šolsko-higijenski utrinki. — 5. Janko Polák: O šolarski knjižnici. — 6. Književno poročilo. — 7. Razgled: Listek. — Pedagoški paberki. — Kronika. — Toplo priporočamo!

Slava cesarju Francu Jožefu I. Spevoigra. Za šolske slavnosti priredil in „Društvu za zgradbo učiteljskega konvika“ podaril Emil Adamič. Cena 5 K, s pošto 5 K 20 h. — V Ljubljani 1908. — Natisnila „Učiteljska tiskarna“.

Slava domovini! Spevoigra. Dvoglasni in triglasni zbori s samospievi ter z deklamacijami, uravnani za spremljevanje na klavirju ali harmoniju. Sestavil in izdal Anton Kosi. Založil izdajatelj. Cena 3 K 20 v. — Tiskali Jos. Eberle & Comp. na Dunaju.

Vida Jersjeva: Pesmi. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Cena: broš. 1 K 60 h, eleg. vez. 2 K 60 h, po pošti 10 h več. — To so ljubki, presrečni verzi, zlasti tiste prelepe in prenežne otroške pesemce, ki segajo do srca z mehki rokami najčistejše poezije. Med našimi pesemskimi zbirkami gre Vidini drobni knjižici, častno mesto.

Za skladatelje! Zagrebško pevsko društvo „Kolo“ je od zneska 200 K, ki mu ga je dala na razpolago slovenska „Glasbena Matica“ ob priliki svojega v Zagrebu prirejnega koncerta, razpisalo dve nagradi po 100 K za dve novi skladbi s hrvaškim ali slovenskim besedilom. Kompetirati morejo samo hrvaški in slovenski skladatelji. Skladbe morajo biti pisane od tuje roke in biti zapечатene v zavrtku s kakim geslom. V drugem, isto geslo nosečem in zaprtem zavrtku, se mora nahajati ime skladateljevo. Dela je vpslati do 1. oktobra t. l. pevskemu društvu „Kolo“ v Zagrebu. Razsodišče sestojede iz članov „Kola“ in „Glasbene Matice“, bo odločevalo o podelitvi nagrad. Nagrajene skladbe ostanejo last „Kola“ in „Glasbene Matice“ in izideje v tisku.

Odobrilo je naučno ministrstvo novo slovensko učno knjigo za višje gimnazije, namreč „Mineralogijo za velike gimnazije“, ki jo je napisal znani strokovnjak na tem polju, g. prof. dr. Poljanec v Mariboru.

Janeza Trdine zbrani spisi. V. Bajke in povesti o Gorjanjih. V Ljubljani. Založil L. Schwentner. Cena: broširana K 1'60, po pošti K 1'70, elegantno vezana K 2'80, po pošti 3 K. — Vsebina: Rožica. Stražani. Zemun. Bratovska gomila. Kozlerjev vodotoč. Šamaj. Razodetje. Kocaneža. Vinska modrost. — Zopet krasna knjiga klasiških Trdinovih bajk in pripovedk!

Kulturno delo.

+ 160. odborova seja „Slovenske Matice“ v Ljubljani dne 17. junija 1908. Predsednik pozdravi navzoče, posebno še nove odbornike gg. Fr. Maslja-Podlimbarskega, dr. Fr. Mohoriča, dr. L. Poljanca, L. Schwentnerja in Silv. Skrbince, ter zahvali izstopivše odbornike, gg. prof. A. Bartelna, ravnatelja Iv. Macherja, in svetnika Iv. Majcigerja na njih trudoljubivem delovanju. Nadalje izreče zahvalo g. mestnemu županu Ivanu Hribarju na podaritvi 12. delnic „Narodne tiskarne“, ter poroča o snujoči se „Zvezi slovenskih znanstvenih društev“, ki ji „Matica“ pristopi kot enakopraven član. Z vsklikom se voli dosedanje predsedništvo: dr. Fr. Ilešič, predsednikom, ravnatelj P. Grasselli za prvega in kanonik Iv. Sušnik za drugega podpredsednika, vladni svetnik dr. Fr. Detela za blagajnika, ravnatelj dr. Lovro Požar in deželni svetnik dr. Fr. Zbašnjik za ključarja. V knjižni odsek se nanovo izvolijo odborniki: Maselj, dr. Mohorič in Schwentner, v gospodarski pa Schwentner in Skrbinc. Vse knjige za l. 1908. pojdejo še pred šolskimi počitnicami v tisk. Za „Narodne pesmi“ se v smislu natečaja določi tiskarna. — Zaradi kliš-jev se stopi v zvezo z „Dioničko tiskarno“ v Zagrebu. — Ob nasilni smrti dolgoletnega poverjenika dekana Erjavca v Vipavi se izrazi sožalje. Od zadnje odborove seje je nanovo pristopilo 92 članov.

Politiški pregled.

* **Poslanska zbornica** je sprejela v dolgi seji proračun z veliko večino. Govorili so razni govorniki, tudi kralavov ni manjkalo. Provročil jih je — Sternberg.

* **Melioracije.** Vlada je predložila državnemu zboru proračun za razdelitev prispevkov iz melioracijskega fonda. Izmed planinskih dežel odpade največji znesek na Štajersko, ki dobi nad 356.000 K za regulacije rek in potokov, med temi 47.700 K za regulacijo Pešnice v gornjem in spodnjem toku. Koroška dobi za obzidavo hudournikov v Zilski in Lasaški dolini 80.000 K, Kranjska dobi za dobavo vode za Kranj in okolico 62.866 K,

za osuševanje ljubljanskega barja kot drugi obrok 31.978 K, a nadalje še brezobrestnega posojila v ta namen 4263 K. Istra dobi za regulacijo rek in potokov 141.000 K in za osuševanje jezera 29.000 K.

*** Reorganizacija trgovinskega ministrstva.** V svojem velikem govoru v zbornici poslancev je minister za trgovino dr. Fiedler obrazložil reorganizacijo ministrstva za trgovino povodom ustanovitve novega ministrstva za javna dela, ki je prevzelo razne naloge ministrstva za trgovino. Največjega pomena, preosnove tega poslednjega je ustanovitev posebne socialno politične sekcije, ki se bo delila na štiri oddelke. Prvi oddelek bo imel agende glede varstva delavcev, drugi izdelovanje naredb in instrukcij, tretji vse delo statistike, četrti agende obrtnih inšpektorjev. Minister Fiedler je s svojim obrazloženjem reorganizacije ministrstva za trgovino dosegel popoln uspeh. Vsa zbornica brez razlike strank, mu pripozna veliko pridnost in nenavadne zmoglosti. Vtisk njegovega govora je bil tolik, da se mu niti nemški radikali niso tedaj upali prigovarjati, ko je zavračal nemške napade na češke poštne uradnike.

*** Predsankcionirani zakonski načrti.** Cesar je dal predsankcijo za zakonska načrta o reformi hišnoposlopnega davka in za izboljšanje plač poštnim uslužbencem; za to se potrebuje 18 mil. kron.

*** Kongres slovanskih dijakov v Pragi.** 25. pret. m. je bil otvorjen kongres slovanskih naprednih dijakov, na katerem so zastopani vsi slovanski narodi. Na kongresu je 8 Rusov, in sicer 5 iz Petrograda in 3 iz Moskve, 12 Ukrajincev, 5 zastopnikov čeških dijaških društev z Dunaja, 11 Poljakov, 3 Beli Rusi, mnogo Slovencev, Hrvatov, Srbov, Slovakov, Bolgarov in delegatje praškega češkega dijaštva.

*** Klerikalna vsemogočnost.** Kako globoko smo v Avstriji pod klerikalnim jarimom, o tem priča interpelacija Seligerja na justičnega ministra. Interpelacija pripoveduje, da je delavec Fr. Mirijovsky blizu Toplice na Češkem dal leta 1903, svojo 8letno hčer v ženski samostan v Tirmicah, ker mu je umrla žena. Letos je šel oče v samostan po svojo hčerko, toda nune so mu povedale, da hčerke ni več v tem samostanu, temveč je v nekem samostanu na Gorenjem Avstrijskem. Nadalje pa so mu tudi povedale, da ne dobi več hčerke iz samostana, ker mu je odvzeta očetovska oblast nad njo. Delavec si je najel odvetnika, ki je dogual, da so lani hčerki imenovali varuha, češ, da se oče ni dovolj brigal za svojo hčerko. Nadalje se je doglano, da je okrajno sodišče v Ustju brez vsake poizvedbe po očetu imenovalo popolnoma protizakonito varuha ter tako dalo nunam popolno oblast nad otrokom. Doglano se je tudi, da je samostanu bil vedno znan naslov očeta, ki je skoraj vedno delal v okraju ter tudi pošiljal samostanu prispevek za otroka, kadar je sploh imel zaslužek, dokler mu ni samostan prostovoljno odpustil plačevanje. Iz vsega je očitno, da je okrajni sodnik postopal po željah nun popolnoma protipostavno ter pripomogel nunam, da morejo sedaj držati otroka v samostanu proti očetovi volji. — Radovedni smo, kako bo justični minister odgovoril na to interpelacijo.

*** Proti nemadjarim šolam na Ogrskem.** Pri razpravi o brezplačnem ljudsko-šolskem pouku je izjavil poslanec P o l i t (Srb), da je predloga za Srbe jako škodljiva, zaradi tega je v imenu nemadjarških narodnosti predlog odklonil ter zahteval, naj se odstavi z dnevnega reda. V imenu ljudske stranke je poslanec Molnar predlog tudi odklonil, ker katoliški cerkvi prepoveduje ustanavljati šole in pobirati šolnino. Posl. S c h u l l e r (Nemec) je izjavil, da so Saksi svobodni sinovi domovine, vendar pa morajo predlog odkloniti kot poseganje v pravice samouprave.

*** Madjari bi radi dobili Dalmacijo.** Posl. H o d y je interpeliral ministrskega predsednika, ker je baron Beck izjavil v avstrijskem parlamentu, da se vprašanje glede pripadnosti Dalmacije k deželam avstrijske monarhije kmalu uredi. Pozival je ministrskega predsednika, naj to izjavo dementira, ker je v nasprotju z ogrskimi državnimi zakoni, ter izjavi, da pripada Dalmacija le Ogrski. Ministrski predsednik Wekerle, je izjavil, da bo na interpelacijo odgovoril šele potem, ko si predloži avtentične zapisnike o tozadevni razpravi v avstrijskem parlamentu.

*** Novo mesto.** Trg Oberhollabrunn je cesar povzdignil v mesto. Oberhollabrunn je eno najstarejših krajih Nižje Avstrijske. Kraj je bil naseljen že za preseljevanja narodov. Pozneje je bil pod oblastjo pasavskih škofov ter je končno prešel pod Habsburžane. Oberhollabrunn je sedaj sedež političnega in sodnijskega okraja, šteje 496 hiš in 4134 prebivalcev. Ima državno gimnazijo, moško učiteljsko, deški seminar, obrtno nadaljevalno šolo, poljedelsko zimsko šolo, dve petrazredni ljudski in trirazredno meščansko šolo za dečke in deklice.

*** Angleško-ruski reformni predlogi za Makedonijo.** Petrogradski dopisnik „Daily Telegrapha“ je izjavil na temelju podatkov iz avtoritativnega vira, da nikakor ne odgovarja dejstvom verzija, da sta minister Izvoliski in sir Charles Hardinge v Revalu podpisala angleško-ruske reformne predloge za Makedonijo in jih predložila drugim velevladstvom. Izvoliski in sir Charles Hardinge sta se pač približala

rešitvi, ali ni se jima posrečilo, da bi bila izdelala reformni načrt, ki bi ga bila oba podpisala, in se sedaj še vršijo pogajanja o eni točki.

*** Pašić o slovanskem kongresu.** Kakor poročajo iz Belgrade, se je ministrski predsednik Pašić vrlo simpatično izrazil o nameri, da se skliče vseslovanski kongres in da se on ne bo protivil, ako se ga udeležijo tudi Srbi iz kraljevstva. Za dan 12. julija je sklican v Prago slovanski predkongres, ki bo trajal šest dni. Od vsake slovanske narodnosti z juga so pozvani po štirje delegati.

*** Volilna reforma na Hrvaškem.** Kakor javljajo iz Budimpešte, so se merodajni ogrski politiki (med njimi ministrski predsednik dr. Wekerle in predsednik zbornice Justh) izjavili, da ne bodo nasprotovali volilni reformi na Hrvaškem. To da je avtonomna stvar Hrvaške, in zato ni nikakega vzroka, da se to prepreči. — Ali kaj bo koristila volilna reforma in poslanci, ki bodo izvoljeni na podlagi nove volilne reforme, ako jim pa Madjari ne bodo dopuščali zborovati!

*** Predsednik Fallieres v Rusiji.** „Rus“ je zvedel iz prav zanesljivega vira, da pojde v začetku julija francoski poslanik v Petrogradu, admiral Tucharid v Pariz, da tamkaj določi prihod Fallieresov v Rusijo, a potem se vrne zopet v Petrograd. V Revalu pozdravi Falliera tudi francoska petrogradska kolonija. Fallieres bodo spremljali tudi vojaški in pomorski dostojanstveniki. Podrobni program sprejema še ni znan.

*** Nuncio Nasi,** bivši italijanski naučni minister, ki ga je bil senat za nekoliko mesecev obsodil na zapor, je izpuščen na svobodo. Nasi odide v Trapani ter namerava potovati po Siciliji, da se zahvali svojim prijateljem za simpatije, ki so mu jih izkazali.

*** Italijanska zbornica poslancev** je sprejela skoro soglasno predlogo o velikih izrednih stroških za vojaštvo.

*** Bazeljski škof** (v Švici) je poklican v Rim. Obdolžen je, da je naklonjen modernističkim naukom.

*** Taft — bodoči predsednik Združenih držav.** Republičanski konvent je sklenil proglašiti republičanskim kandidatom za predsednika republike T a f t a, dosedanega državnega vojnega tajnika. Predsednik R o o s e v e l t je izjavil, da se mora državi le čestitati, ako dobi tako izvrstnega moža in državnika za predsednika kakor je T a f t.

Jubilejski dar.

Učiteljsko — sebi! Tov. Engelbert Gangl iz Idrije za maj in juni 20 K; tovariš Andrej Kmet iz Cerklj 2 K; tov. Jos. Lapajne iz Cerklj 2 K; Jakobica Dimnikova iz Ljubljane 2 K; tov. Ivan Belè iz Ljubljane 2 K; tov. Luka Jelenč iz Ljubljane 5 K; tov. Jakob Pretnar iz Ljubljane 2 K; tov. Juraj Režek, iz Ljubljane 5 K; skupaj 40 K; zadnjič izkazanih 2577-80 K; doslej darovanih 2617-80 K. Bog plati!

Vestnik.

Ljubosumni Jaklič. Bog sam ve, da nam ni nič do oseb, toda kot moderni ljudje si moramo vendarle malo ogledati Jakličovo ljubosumnost. Nemci sicer pravijo, da je ljubosumnost največja domišljavost, toda v politiki ne jemljejo nekateri ljudje vsega tako pedantsko natančno. Kaj se je vendar zgodilo, da se morajo sedaj naše uboge kolegije trgati za zgodovinsko znano preporno jabelko? Med nami rečeno: nič ni bilo hužega. Vse je bilo mirno in dostojno, kakor je med nami lepa navada. O Veliki noči je zborovalo „Društvo slovenskih učitelje“. Bilo je to v Ljubljani na šentjakovski šoli. Gangl je čital vabilo in je prišel k zborovanju. Prav isto pravico je imel Jaklič. Isto? Še večjo! Prvič je slaven pisatelj, drugič je deželni in državni poslanec, tretjič je namestnik deželnega odbornika, četrtič je predsednik „Slovskeve zveze“, petič je član ustavnega odseka, šestič je ustanovnik „Slovenskega učitelja“ in njega bivši urednik, sedmič ima aktivno učiteljsko za čeno itd. In zato Jakliča ni bilo. In zato prihaja sedaj „Slovenec“ ter pravi, da učitelje uganjajo — politiko. Ker je Jaklič ignoriral javno povabilo, so temu — seveda — krive učiteljice! Logika! In pa kakšna! Toda kaj to ženira „Slovenčeve“ celibatorje! Ženska — ljubezen! To je pravilo vseh pravil. — Potem smo priobčili članek iz kroga slovenskih učitelje, naj vsaka daruje knjige „Prosveta“. To je zopet vrglo Jakliča iz učiteljskega kota, da je znova dokumentiral svojo organizatorsko genialnost. Sedel je in poslal v strmeči svet to-le kulturno znamenitost: „Cenjena koleginja! Odbor „Društva slovenskih učitelje“ zahteva od Vas knjig za ustanavljanje ljudskih knjižnic. „Učiteljski Tovariš“ piše, da so knjige namenjene društvu „Prosveta“, katero so ustanovili liberalni visokošolci. Imajo pa samo namen razširjati in utrjevati liberalizem. Gotovo ste Ve previdnejše, kakor je odbor Vašega društva in nečete podpirati liberalnih tendenc „Prosvete“ in Vašega društva. Darujte pa tudi Ve! Imamo mnogo izobraževalnih društev, ki potrebujejo knjig, imamo „Krščansko-socialno zvezo“, ki nabira

knjige za obmejne Slovence. Tem društvom darujte! Sprejema jih pa tudi podpisani, ki jih bo odposlal na primer na kraje. Fr. Jaklič, nadučitelj v Dobropoljah.“ Mi seveda obéudujemo tako vnmemo in mirnodušno čakamo uspeha tega Jakličevega veta! — Seveda se ne bomo prerekli dalje z možem, ki — to treba odkritosrečno priznati! — umeva praktični pojem gesla: Svoji k svojim! Če se jim zdi primerno, naj se domenijo z njim „Prosveta“ in učiteljice. Mi kot dobri kristjani bi priporočali gospodu nadučitelju iz Dobropolj, naj vzame o priliki v roke lepo knjigo dr. Alberta Bazale „Povjest narodne filozofije grčke“ in naj v prvi mirni uri svojega težkega življenja prečita in premisli verze, ki so napisani na 113 strani.

Mržnja kad dodje do najnižih dubina Vrtloga, i sred vihra ovoga ljubav kad prodje, Onda sve ovo zajedno ide, da bude jedno, Ne najednom, nego dragovoljno dolazeći od kuda koje. S tem je za nas dognana ta ljubzenska afera. Dvoboj je na vsak način izključen: mi smo demokrati, drugi so bogaboječji, verni ljudje. Ne razburja nam krvi niti dejstvo, da so se nekateri idrijski tovariši silno razburjali, ko je bil Gangl izvoljen za dež. poslance. To je subjektivnost, ki nas pušča hladne. Vsakemu svoje!

Učiteljski dobrotniki. Društvu za zgradbo učiteljskega konviktta so darovali: g. Ludovik Špilar, posestnik in trgovec v St. Petru na Krasu 2 K; g. Miroslav Praprotnik, c. kr. orožniški stražmojster 5 K namesto venca o grob svojemu bratranču učitelju Fr. Praprotniku; Posojilnica v Zagorju ob Savi 20 K; gđ. Minka Gantar nabrala na učiteljskem zborovanju v Domžalah 5-50 K; g. Josip Mazi iz Dol. Brezovice pri Preserji 25 K, ker mu je g. nadučitelj Avgust Korbar odpustil žaljenje; gđ. Avgusta Kojnik iz Radeč 3-58 K kot preostanek iz Krškega. Bog plati!

Letnino za učiteljski konvikt sta plačala tov. Janko Kavsi in tov. Ottilija Strel iz Šmarji pri Ajdovščini. Bog plati!

Slava cesarju Francu Jožefu I.! O tej spevoigrpi piše „Laibacher Zeitung“ tako-le: „Unter diesem Titel ist im Verlage des Vereines zum Aufbau eines Lehrerkonvikttes ein Singspiel für Schulfestlichkeiten erschienen, das, von Emil Adamič zusammengestellt, im Jubiläumsjahre vorzügliche Dienste leisten dürfte. Es enthält nebst einem Vorspiele und einer Einleitung im ersten Teile vorwiegend slovenische Volkslieder militärischen Charakters sowie zweckentsprechende Deklamationen, während sich der zweite Teil in die Gruppen Wissenschaft und Kunst, Schule, Verkehr, Waisen gliedert und patriotische Gesänge und Vorträge in sich vereinigt. Der dritte Teil enthält charakteristische Weisen jedes einzelnen österreichischen Volksstammes, zumeist Märsche, und schließt mit einer Strophe des Kaiserliedes. Das Werk läßt auch die Benützung von nur einzelnen Teilen zu und kann daher mit Erfolg bei jeder patriotischen Feier verwendet werden. Der Klavierpart ist einfach gesetzt und verursacht auch minder geübten Spielern keine Schwierigkeiten. — Wir wünschen dem Singspiel eine möglichst große Verbreitung auch aus dem Grunde, weil sein Reinertrag dem Lehrerkonvikt zugute kommen soll. Preis 5 K, per Post 5 K 20 h.“

Emil Adamovičevu spevolgro „Slava cesarju Francu Jožefu I.!“ bo predstavljala šolska mladina v Kamniku dne 5. in dne 12. julija, ob 5. uri pop. pod vodstvom skladatelja E. Adamiča.

Domačega ognjišča 6. številka je izšla s prav zanimivo vsebino.

List za šoli odraslo mladno bo začel izhajati prihodnji mesec v Učiteljski tiskarni in sicer letos kot priloga „Domačemu ognjišču“, prihodnje leto pa kot samostojen list. Urednik lista za šoli odraslo mladno bo tov. Andrej Rapè, ki je že začel s spisovanjem in zbiranjem primerne tvarine. Tovariši in tovarišice, na delo!

Odlikovanje. Ljubljanski občinski svet je razpisal dve pisateljski nagradi (300 K in 200 K) za dva najboljša mladinska spisa. Kakor čujemo, je dobil prvo nagrado tov. Andrej Rapè, drugo pa tov. Julij Slapšak. Izdala bo oba spisa naša „Zaveza“ v Jana Lega mladinski knjižnici.

Občinski svet ljubljanski je daroval štirim ljubljanskim učiteljem 600 K (vsakemu 150 K) podpore, da se udeležijo shoda slovenskega učiteljsstva v Pragi.

Za slovensko šolstvo. Državni poslanec Štrekelj je dne 16. pret. mes. govoril v državnem zboru. Dotaknil se je tudi šolskega vprašanja. Dotični del njegovega govora se glasi: „Veseloštevni gospodje naj mi dovole, da z nekoliko pripombami pridem od predmeta poljedelstva k šolstvu. Nam Slovencem ne primanjkuje dobre volje in talenta za vse stroke; da pa smo zaostali za drugimi narodi v trgovini, industriji in drugih panogah gospodarstva, na tem nismo krivi mi; to in mnoga druga trpljenja naša ima na vesti avstrijska vlada, ki je vedno po mačehovsko stopala z nami in nam nikoli ni hotela pripomoči do strokovnih šol. — Provincija Goriško-Gradišćanska, katere prebivalstvo je po dveh tretjinah slovensko, nima nobene obrtne ali trgovske šole s slovenskim učnim jezikom. (Čujte!) Edina strokovna šola s slovenskim učnim jezikom je kmetijski učni zavod v Gorici, ki pa je institucija dežele in ne države.

— Že desetletja se borimo za eno gimnazij in eno realko v Gorici s slovenskim učnim jezikom, vlada pa noče odjenjati in hoče še nadalje vladati po starem zistemu zatiranja našega naroda. — V provinciji Goriško-Gradišćanski ni niti enega odstotka Nemcev in tudi ti so priseljeni penzionisti, tja potisnjeni nemško-nacionalni profesorji in državni uradniki, in vendar sta ti srednji šoli nemški. Kaj bi rekli Nemci, ako bi jim vlada v Gradeu, na Dunaju in drugih takozvanih nemških mestih — kjer pa je veliko več Slovencev nego pri nas Nemcev — ustanovila samo slovenskih šol?!

Trnovska šola pri Ilirski Bistrici se razširi v petrazredno. Tozadevni komisijski ogled se je vršil 12. pret. m.

Pevsko in gledališko predstavo prirede učenke c. kr. rudniške dekleške ljudske šole v proslavo 60letnice vladanja Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Franca Jožefa I. v Idriji v petek, dne 3. julija 1908 l., v telovadnici c. kr. rudniške šole. Vzporod: 1. A. Kirchl: „Slavnostna himna“. Poje dekleški zbor. 2. * * * Prolog pred živo podobo. 3. A. Kirchl: „Slavnostna pesem“. Poje dekleški zbor. 4. * * * „Bdeča kapica“. Otroška igra po pravljici v štirih dejanjih. Začetek ob pol 6. uri popoldne. Čisti dohodek je namenjen v nabavo obutve in oblike revnih učenkam.

Koncert priredi šolska mladina v Kostanjevici na Dolenjskem v dvorani g. Lav. Bučarja 5. julija t. l. ob 5. uri popoldne. — Vzporod: 1. Josip Petz: „Letni časi“. Spevoigra z deklamacijami. 2. Taras Vaziljev: „Iz raznih stanov“. Deklamacije. 3. Josip Stritar: „Oba junaka“. Dvogovor. 4. Petje: a) * * * „Nazaj v planinski raj!“ b) Anton Kosi: „Rad bi tamkaj bil...“ c) Dr. G. Ipavec: „Pomladanska“ (iz Kosi: Letni časi). Vstopnina za osebo: sedeži 1 K, stojišča 40 vst. Čisti dohodek je namenjen za jubilejsko slavnost šolske mladine. — Preplačila se hvaležno sprejemajo. K obilni udeležbi vabi vrljudno kostanjevsko učiteljsvo.

Osebnosti v Štajerskem. Karel Freyberger, učitelj tehniško-matematiške skupine na deželni meščanski šoli v Celju, je imenovan za ravnatelja deželne meščanske šole v Radgoni. Slovenski učitelji, pozor! — Za učitelja na moški kaznilnici v Mariboru je imenovan dosedanji nadučitelj v Kozjem Anton H o h n j e c.

Iz kočevskega okraja nam pišejo: „Z združenimi močmi!“ Pod tem vladarjevim geslom se je slovensko učiteljsvo našega okraja s pomočjo nekaterih ribniških glasovnih in telesnih krasotic ter priznanih pevcev dne 21. junija vredno pridružilo milijonom drugih podanikov, tekmujočih letos med seboj v načinu proslave 60letnega vladanja cesarjevega. Priredilo je jubilejski večer v korist „Učiteljskemu konvikt“ v salonu g. A. Arkota po že priobčenem vzporodu. Priredilo ga je v zavesti, da se je pod zaščito od Njega potrjenega šolskega zakona učiteljsvo v dolgi dobi 60 let dvignilo iz močvirskih tal nevednosti, nezavednosti in vsestranske odvisnosti visoko gori proti jasnim višavam zdravega napredka in zlate svobode. Specialno slovenski učitelj pa je danes tudi neustrašen vojak na braniku za svoje in svojega naroda pravice. — Tovariš T o m š i č je v svojem prologu v izbranih in navdušenih besedah očrtal životospis cesarjev ter koncem govora — obrnjen proti krasno ovenčani jubilarjevi sliki — izrekel zahvalo na podarjenem biseru, šol. zakonu z dne 14. maja 1869. l.; učiteljsvo pa je vzpodbujal, „da si ob vzoru svojega vladarja ogrevamo srca in ga s tem proslavljajmo, da ga posnemamo v njegovih vrlinah. Vsak na svojem mestu živi svojim duhovnostim, kakor živi on svojim!“ Govor je napravil najboljši vtisk ter bil završen s cesarsko himno. O proizvajanju pevskih točk ne boji obširneje poročal. Omenim naj le, da so bile srčno odbrane in vse z glasnim odbravanjem sprejete. Nekateri (lahko noč. Nocturno) se so morale celo ponoviti. Med solisti sta se odlikovali s svojima nežnozvonkima glasovoma gospa E. Burgerjeva in tovarišica gđ. L. T o m š i č e v a. Tudi enodejanka „Povabim si majorja“ je — sodeč po večkratnih salvah smehu — popolnoma dosegla svoj namen, četudi je bila šele zadnji teden odbrana. — Bil je sploh lep večer. Le o udeležbi ne morem ugodne sodbe izreči. Izmed inteligence ni sicer nihče manjkal, pač pa smo pogrešali duhovnikov ter preprostejših tržanov in okoličanov. Ali jih je zdržala vročina ali zavist na uspehu in ugledu, ali nasprotstvo našega stanu in naših teženj — ne bom razmotrival.* Kosmatih dohodkov je bilo 130 K. Čast in hvala vsem sodelujočim in navzočim. Največ truda na tako častno uspelem večeru sta imela tovariša Z u p a n č i č in T. B e t r i a n i. Prvi je vodil in vezbal pevske zборе, drugi je imel glavno vlogo v igri ter skrbel za tehniško stran večera. Slednjemu je seve tudi ostalo ribniško učiteljsvo pridno pomagalo. T o v a r i š a sta to v pravem pomenu besede. — Drugi dan se je vršila okrajna učit. konferenca. Obsegala je slavnostni in uradni del. Poleg polnoštevilno zbranega učiteljskega so bili navzoči: Okraj. glavar baron S e h ö n b e r g e r, dekan F. D o l i n a r, okrajni sodnik F. T o p o r i š, (nadsvetnik Višnikar je bil uradno zadržan) in nekaj občinskih odbornikov ter zastopnikov kraj. šolskega sveta. Otvorjenja smo pričakovali s posebno radovednostjo in to

*) Vse razen vročine.

zaradi novega nadzornika A. Maierja, ki smo ga ta dan prvič imeli priliko videti in slišati. Po pozdravu vseh navzočih gostov je proslavljal g. nadzornik 60letni cesarjev jubilej s posebnim ozirom na šolski zakon in učiteljski stan. Po govoru se od tov. Štefančiča prečitana vdanostna izjava izroči okr. glavarju v predložitve na višje in Najvišje mesto. — Gosp. okrajni glavar se v daljšem govoru zahvalja na pozdravu ter izjavi, da bo vso skrb posvečal razvoju šolstva v okraju. Želeli bi le, da bi lepe besede kmalu tudi prešle v dejanja. Dela je dovolj! Ko je učiteljstvo odpelo cesarsko pesem, se je pričela uradna konferenca. Za svojega namestnika določi nadzornik starostar tukajšnjega učiteljstva, nadučitelja Št. Tomšiča. Kot zapisnikarja se v zvklikom izvolita tov. Hinek in Zitko iz Sodražice. Potem poda g. nadzornik svoje konferenčno poročilo. Ker je bil šele pred kratkim imenovan za našega nadzornika in še ni nikjer nadzoroval, se omeji le na svoje pedagoške nazore, ki jih razvija o vsakem predmetu posebej in po katerih naj učiteljstvo po možnosti uravna svoje prihodnje delovanje. Glavno njegovo načelo je: Poučuj za praktično življenje! Ostale točke dnevnega reda so se završile precej hitro, ker so se člani knjižničnega in stalnega odbora izvolili v zvklikom. Vse ostane pri starem, le v stalni odbor pride namesto umrlega F. Gregorčiča tovariš Zupančič. — Pred pričetkom skupnega banketa se je prigodil razburljiv žalosten prizor. Nenadoma se je namreč zgrudil s stola na vrto tovariš Povše iz Oslinice. Silno je jel hropeti, oči so postale steklene in vse je mislilo: zdaj, zdaj bo po njem. A k sreči mu je po odredbi navzočega g. dr. Schiffrerja kmalu odleglo. Par dni je vendar moral ostati v postelji. Naval krvi v glavo je povzročil trenutno omotico. Posledica silne vročine! V šolski sobi ima ob popoldnevih 35° toplote po Celziju! Učitelj trpi! — Pri skupnem obedu so govorili: okr. glavar (cesarju), tov. Tomšič (okr. glavarju), tov. Štefančič (nadzorniku), tov. Vrbič (gostom) in dr. Schiffrer imenom gostov učiteljstvu, želeč mu čimprejje izboljšanje gmotnega stanja. — V napitnici na g. nadzornika je govornik med drugim izrekel željo, naj se vpoštevata, da je poleg drugih vzrokov na deželi manjših uspehov v šoli krivo tudi silno slabo materialno stanje. Marsikaterega sicer vestnega učitelja se že napol polasča letargija, videč v vednem pomanjkanju svojo obitelj. Kakor letošninja suša v naravi kaže na slabe priidelke, naj se tudi od nas, dokler nastare trajna suša, ne zahteva bogve kaj. Napije mu v nadi, da se ne bo pri nadzorovanju ravnal po onih Koseskega vitezih, ki se bahajo: „Strah je pred nami, za nami gorje“, nego mu bo za geslo pregovor „Lepa beseda lepo mesto najde“ ali — kar je vseeno — rek pedagoga: „Pod solncem prijaznosti vse uspeva razen strupa.“ Dal Bog, da bi njegov prihod med nas vsakokrat vzbujal v naših srcih ona čuvstva, ki prešinjajo letos srca vse Avstrije do posvečene osebe Nj. Veličanstva: čuvstva spoštovanja in, če mogoče, tudi ljubezni! — Med prepevanjem raznih pesmi je kaj kmalu prišel ločitveni čas in razšli smo se v zavesti, da smo častno izpolnili svoje dolžnosti napram preslavni Habsburški dinastiji in napram svojemu stanu.

Ob okrajnih učiteljskih konferencah na Spodnjem Štajerskem, ki so že pričele, spet opazujemo, da tu naši okrajni šolski nadzorniki poročajo zgolj v nemščini, ne meneč se za tozadevne zahteve naše javnosti. To zapostavljanje našega jezika v skupščinah, na namenjenih slovenskem učiteljstvu, je skrajno žaljivo ter kaže, kako malo nas Slovence na Štajerskem sploh uvažujejo. Zaradi par nemških, odnosno nemških učiteljskih oseb, ki so ob teh konferencah tudi navzoče, pa nadzorniki vse nemško poročajo. Kaj briga to „nemško“ učiteljstvo naše slovenske učitelje in učiteljice?! Ako hočejo med nami Slovenci delovati, potem morajo itak razumeti slovensko! Zato naj se pa pri okrajnih učiteljskih konferencah na Spodnjem Štajerskem le slovensko razpravlja. Učiteljstvo naj to samo glasno terja ter izvaja konsekvence, ako se mu tozadevno ne ugodil! Naroden ponos sam že zahteva, da se tu enkrat radikalno nastopi. Kaj bi storili drugorodni narodni učitelji, če bi se tako brezozirno žalilo njihovo narodno čuvstvo? — Okrajni šolski nadzorniki imajo tudi navado, da v svojih izjavah ob okrajni učiteljski konferenci neljubo omenjajo, da se o šolskih, učnih in učiteljskih zadevah sploh piše po naših časopisih itd. Verjamemo! Kje pa naj se sploh nerednosti in zapostavljanja ožigosajo, če ne v naših javnih listih? Še sreča, da imamo take na razpolago! Tudi vbodoče hočemo vedno povzdigniti svoj glas proti nepotrebnemu nemškutarenju in napram zlim izrodkom birokratizma in šikanam brezstidnega pedantizma. Časopisje ima vendar nalogo, da odpravi nezdrave razmere ter se potegne za pravičnost in enakopravnost povsod v naših javnih napravah. Zato pa bo tisto tudi v prihodnje kakor dosihdob vestno tozadevno vršilo svojo dolžnost, če je potem ta praksa našim vladnim šolnikom že ljuba ali ne.

*) Kje je šolska oblast? Kje je deželni zdravstveni svet? Ali naj učitelji cepajo kot nema žival? Uredn.

Iz seje c. kr. okr. šolskega sveta v Kranju dne 25. junija t. l. 1. Naznanila predsedstva: S prihodnjim šolskim letom bi imel prenehati peti razred na dekliški šoli v Kranju. Ker sta pa občina in krajni šolski svet vložila novo prošnjo in ker plačuje občina iz svojega dotično učno osebo, je upati, da se ugodno reši prošnja. — Razpis dež. šol. sveta glede cesarjevega jubileja se vzame na znanje. — Anton Kos, učitelj v Zalem logu, je imel zaradi boleznih in smrti soproge dopust do 20. t. m. — Deželni šolski svet je zavrnil prošnjo nekega učitelja za podporo. — 2. Za definitivno razpisano učno mesto na enorazrednici na Št. Urški Gori se stavi ternopredlog. Drugo učno mesto v Poljanah nad Skofjo Loko se pusti še nadalje provizorično zasedeno po dosedanji učni osebi. — Prošnja neke učiteljice, da se sme poročiti, se ugodno reši. — Franu Petriču, nadučitelju v Naklu, se pripozna prva starostna doklada s 1. t. m. — Rešijo se nekatere prošnje za podporo, kakortudi nagrade za izredni pouk v kmetijstvu.

Nemško ljudsko šolo v Slovenski Bistrici na Spodnjem Štajerskem mislijo otvoriti prihodnje jesen. Poslopje je dozidano, a notranje opravila še ni. Zato pa tozadevno spet po nemških listih moledujejo prispevkov. To je tisto nemštvo na slovenskem Štajerju, ki se le vzdržuje po beračenju in to vse iz same „ljubezni“ do nas — Slovencev!

Zahvala. Društvu „Selbsthilfe“ izrekam za izplačilo 1440 K po smrti svojega soproga najlepšo hvalo. Obenem priporočam pristop k temu dobrodušnemu društvu. Traboh, 23. junija 1908. — Marija Moser, vdova šol. voditelja.

Zahvala. Po blagajniku slavnega učiteljskega društva za koprski okraj, gospodu nadučitelju Štefanu Šiškoviču, sem prejela za spomenik pokojnemu soprogu razven že izkazanih 74 K še 31 K — torej skupen znesek 105 K. Iskrena hvala vsem preblagim darovalcem in posebno gospodu blagajniku za trud. Kat. Debenjakova, vdova.

Zahvala. Odbor podpisane učiteljskega društva zahvaljuje vse tovariše in tovarišice kakor tudi slavni salonski orkester v Postojni na prijaznem in požrtvovalnem sodelovanju povodom slavnostnega koncerta v Postojni dne 27. junija t. l. Posebej se zahvaljamo prav tople tovariša F. Juvanca, šol. vodjo v Postojni, za njegovo izredno požrtvovalnost in trud, ki ga je imel s prireditvijo in uprizoritvijo našega koncerta. Enako zahvaljamo tovariša Dragotina Česnika za slavnostni govor, tovarišico Lampetovo za prelepi pevski solotočki in tovariša A. Stritarja za prekrasno igranje na violončelu. Končno še lepa hvala onim, ki so s preplačili ali doposiljavijo vstopnine pripomogli k precejšnjemu denarnemu uspehu. — Odbor učiteljskega društva za postojnski šolski okraj.

Zahvala. „Posojilnica“ v Ribnici je novi deški šoli v Ribnici za neznan cen 530 K prepustila obširen in dragocen stavbni prostor, ki bi po običajnih cenah stal 4.324 K, napravila je okrog šole krasno vrtno ograjo, ki je stala 3.273 K in za nove šolske klopi naklonila podpore 335 K. Poleg tega je v letošnjem šolskem letu za deško in dekliško šolo darovala podporo 80 K in izplačala za šolski skioptikon 100 K. — Za vse te visokodušne podpore se izreka slavni „Posojilnici“ najtoplejša zahvala od krajnega šolskega sveta in vodstva ljudskih šol v Ribnici.

Z Javorjev nad Škofjo Loko nam pišejo: V nedeljo, dne 21. t. m., se je vršila tukaj šolska veselica v proslavo šestdesetletnice vladanja Njegovoga Veličanstva, cesarja Franca Jožefa I. V ta namen se je zagradil prostor na planem, kjer se je postavil gledališki oder, prostor za govornike, strelišče, prostor za dobitke srečolova, gugalnice, vrtljak, mlaj za plezanje in nekatera telovadna orodja in ki je bil okrašen z mlaji, zastavami, venci, kokardami, balončki in veliko sliko cesarjevo. Po slavnostnem govoru aranžerja in šolskega voditelja Leona Pibrovca so zaurili slava in živio-klici, pela se je s spremljevanjem godbe cesarska pesem in pokali so topiči. Ko so še šolski otroci govorili in deklarirali in se nato vsi dobro pogostili, so se pričele razne igre in raznovrstni prizori. Proti večeru so se razdelili dobitki srečolova. Ko so se otroci še pogostili, tedaj so zažareli v svitu bengalične razsvetljave raznobarni balončki in prizgalo ter izpustilo se je v zrak veliko raket. Ob 9. zvečer so se otroci razdelili v več skupin. Po kratkem govoru se je zapela še enkrat cesarska pesem in s klici navdušenja se je vračala mladež v spremstvu starejših, z balončki na čelu v razne strani domov. — Veselica je privabila vse bližnje ljudstvo k slavnostnemu prostoru, na katerem je postavil v ozadju krčmar svoje šatore. — Vse se je izvršilo slavnostno in ostalo bo v spominu in srcih mladine. Stroške za veselico trpi največ krajni šol. svet.

„Za otroka“. Dunajske banke so nakazale „Za otroka“ vladni 500.000 kron, baron Albert Rotschild je nakazal 100.000 K.

Učiteljice in gospodinjstvo. Tovarišica Jerica Zemljanova, učiteljica na Igu, dobi dopust za šolsko leto 1908/09 za obisk gospodinjkega tečaja na Dunaju.

Praznovanje cesarjevega jubileja. Naučno ministrstvo je odredilo, da naj praznujejo vse šole 60 letnico cesarjevega vladanja dne 2. decembra z mašo in interno šolsko slavnostjo.

Učiteljsko mesto je razpisano na petrazrednici pri Sv. Križu na Murskem polju (def. in 2. pl. razr.), nadalje prov. mesto učitelja ali učiteljice na slov. petrazrednici v Ljutomeru (2. pl. razred). Prošnje do 20. julija na krajne šolske svete.

Zahvala. Povodom izleta tukajšnje šolske mladine v spremstvu vsega učiteljstva k prekrasnim Klanškima jezeroma je podaril tukajšnji občinski odbor 50 K podpore, za kar se mu v imenu šolske mladine najiskrenejše zahvaljuje

Šolsko vodstvo na Breznici.

Razgled po šolskem svetu.

Jagičeva sedemdesetletnica. Profesor slavistike na dunajskem vseučilišču dr. Vatroslav Jagić slavi dne 6. julija 1908 sedemdesetletnico svojega rojstva. — Njegovi čestiteli, prijatelji in učenci mu v izraz zahvale izročijo zbornik znanstvenih spisov. Slavnost se omeji na ožji krog čestilcev.

Solnčarica v šoli. V neki dekliški meščanski šoli na Dunaju je zbolelo za solnčarico 16 deček.

Profesor Schnitzer bo zopet predaval. Iz Monakovega javljajo, da je profesor bogoslovja Schnitzer oficialno objavil, da bo nadaljeval svoja predavanja s 1. oktobrom.

Slovaški jezik — obligatni predmet. Ogrski primas in nadškof ostrogoški Vaszary je odredil, da se bo v ostrogoški bogoslovnici vbodoče poučevalo tudi slovaški jezik, in sicer tudi za kandidate madjarske narodnosti, da bodo mogli vsi duhovniki škofije umevati jezik ljudstva in tako bolje vršiti svojo „patriotičko misijo“, kar pa ni nič drugega nego političko korumpiranje Slovakov!

Število slušateljic na vseučiliščih raste. V Nemčiji je bilo l. 1905.-1906. slušateljic na vseučiliščih 1983, v l. 1906.-1907. je naraslo število na 2391. V istem času je naraslo število slušateljic na vseučiliščih v Avstriji od 1323 na 1547, v Švici pa od 2594 na 3072.

Prva slovaška šola v Dalmaciji. Šibenški učiteljski list „Novo Vrijeme“ piše, da mine to leto ravno sto let, odkar je bila v Šibeniku otvorena srbska moška šola, ki je kakor taka prva slovaška šola v Dalmaciji.

Tretja češka ljudska šola na Dunaju. „Videnski Dennik“ poroča, da se na jesen otvori na Dunaju v VII. okraju tretja češka ljudska šola (seveda na češke stroške).

Kazansko vseučilišče je izvolilo grofa Leva Tolstega za svojega častnega člana.

Število slušateljic na avstrijskih nemških vseučiliščih v zimskem semestru 1907/08. Na dunajskem vseučilišču je bilo vpisanih 7549 slušateljic, na praškem nemškem vseučilišču 1428, na inomoškem 1027, na graškem 1784, na čerovniškem 700 slušateljic. Na sedmih tehniških visokih šolah je bilo glasom zadnje uradne statistike v zimskem polletju 1907/08 nastopno število slušateljic: na dunajski tehniški visoki šoli 2650, na graški 573, na praški (nemški) 915, na praški (češki) 1947, na brnski (nemški) 623 na brnski (češki) 367, na levovski tehniški 1182 slušateljic. Na dunajski visoki šoli za poljedelstvo je bilo vpisanih 574 slušateljic.

Na slovanskih vseučiliščih avstrijskih je bilo v zimskem semestru 1907/08, in sicer: v Pragi 4316, v Krakovu 2207 in v Levovu 2786 slušateljic.

Šolstvo na Elsaško-Lotarinskem je bilo s 1. aprilom t. l. sledeče: 2831 verskih šol, in sicer 2329 kat., 404 protest., 49 žid., 49 drugih ver, s 5459 razredi, in sicer 4231 kat., 851 protest., 53 žid., 324 drugih ver. Šolarjev je bilo skupno 243.308 ali posamič 187.623 kat., 29.520 protest., 1176 žid., 14.989 drugih ver. Deške šole so imele 1508 razredov s 70.856 dečki, dekliške šole so imele 1434 razredov s 63.498 deklicami, mešane šole so imele 2517 razredov s 109.954 otroki. Na teh šolah je poučevalo 5475 učit. oseb, in sicer 2983 posvetnih učiteljev in 1144 posvetnih učiteljic, 17 šol. bratov in 1331 šol. sester raznih bratovščin. — Zasilnih šol je bilo 85, kjer je poučevalo 21 posvetnih učiteljev, 28 posvetnih učiteljic, 7 šol. bratov in 82 šol. sester. — a.

Kako dolgo žive učitelji v Galiciji. Po uradni statistiki doživi 15 službeno dobo skoro 79%, 20 letno 44%, 30 letno 12% in 35letno 7%. — a.

Berlinsko učiteljstvo namerava sezidati v Berlinu svoj dom, kjer se bo nahajal tudi šolski muzej. Stroški so proračunjeni na okroglo 3.000 mark. — a.

Pokončno pisavo nameravajo uvesti v ljudske šole na Francoskem. Vrše se razna posvetovanja, za in proti. — a.

Šest letnikov pripravnic. Vrttenberska vlada je sklenila s prihodnjim šol. letom uvesti na vseh svojih učiteljskih namesto štirih letnikov — šest letnikov. — e.

Učiteljica na Pruskem. Pruska ima 144 moških in 17 ženskih učiteljic in 72 pripravnic. V te šole pohaja 12.154 učiteljskih otrok in 1458 učiteljic. — g.

Analfabeti v Španiji. Po uradni statistiki znaša število analfabetov v Španski 68%. — e.

Šolstvo v Rusiji. Na podlagi zadnje uradne štetve je v Rusiji 204.736 učnih oseb, ki poučujejo 5.515.185 šolarjev. — Nad 8.000.000 otrok je brez šolskega pouka, zaradi tega zna pa tudi 29 izmed 100 moških in 13 izmed 100 ženskih brati in pisati. — Državni proračun za leto 1907. je znašal 16.000.000 rubljev. Rusija ima 90.000 ljudskih šol.

Število učiteljev in učencev v Angliji. Uradna angleška statistika izkazuje v 1908. l. 140.216 učnih oseb in 4.249.485 učencev.

Proti ženskemu študiju na Ruskem. Minister za ljudsko prosveto je izdal okrožnico, s katero se izključujejo vse (nad 2000) slušateljice iz visokih šol. Nekatere slušateljice so imele že nad 6 semestrov.

Šolstvo na Španskem, v najbolj katoliški deželi sveta, je nad vse bedno. Leta 1857. je bila uvedena šolska obveznost, toda samo triletna, šele 1901 je razširjena na šest let. Toda tudi ta nezadostni zakon je le na papirju. Pri zadnjem ljudskem štetju se je dognalo, da je v deželi 65 odstotkov analfabetov. Izmed 18.619.086 prebivalcev jih je 11.875.590, ki ne znajo čitati in pisati. To je dokaz, kako klerikalizem „pospešuje“ kulturo.

Predavanja na zagrebškem vseučilišču so zaradi pomanjkanja slušateljic ustavljena in semester zaključen. Kakor znano, so se vpisali v drugem tečaju na zagrebškem vseučilišču le — 3 slušateljic.

Spodnje realno v Fürstenfeldu dobe štajerski Nemci že v začetku šolskega leta 1908/9, ako ne bo finančno ministrstvo ugovarjalo. Tako skrbe Nemci zase in vlada zanje — naši klerikalci pa tirajo vladno politiko.

Pariško vseučilišče. Leta 1870. so štele pariške vseučiliške fakultete 6743 dijakov in 147 profesorjev. Leta 1908 je naraslo število dijakov na 13.584, število profesorjev pa na 260.

Glede na splošni šolski pouk na Ruskem je sklenil posebni odbor ruske državne dume ta-le načela: Pouk v ljudskih šolah bo brezplačen. V ljudske šole se sprejmejo otroci vseh stanov, veroizpovedanji in narodnosti (ljudska šola bo torej interkonfesionalna). Učni jezik bo ruščina, materni jezik neruskih narodnosti bo samo učni predmet. Poleg temeljnega znanja bo ruska ljudska šola podajala tudi začetek sociologije, prirodoslovja in zemljemerstva, ročna dela za dečke v delavnicah in za dekleta v gospodinjstvu.

Z gospodarskega polja.

Izvoz sadja na Štajerskem. V desetletju 1896. do 1905. se je prodalo s Štajerskega v druge dežele samo svežega sadja 2.617.901 q za skupni znesek 31.414.820 K. Na posamezne spodnještajerske kraje se ta vsota približno takole razdeli: Pomurje (radgonski, čmureški, šentlentski in ljutomerski okraj) je izvozilo približno 248.000 q za 3.276.006 K (met. stot računam povprečno po 12 K), Podravje (mariborsko, ptujsko in ko-njiško okr. glavarstvo) približno 594.000 q za 7.128.000 K, Savinjska dolina 103.000 q za 1.236.000 K in Posavje 76.000 q za 912.000 K. Skupno je tedaj slovenski Spodnji Štajer izvozil 1.021.000 q za 12.252.000 K. Tu pa niso vštete ogromne množine sadja, ki se je porabilo in včasih naravnost neracionalno potratilo za napravo mošta, ki se ga je pustilo segniti ali se ga je pokladalo svinjam, nadalje prodaja posušenega sadja, jabolčnika in hrusevca, žganja itd., nadalje ono sadje, kar se ga je z ladjami in vozovi zvozilo na Ogrsko in drugam; kratkoma: na slov. Spodnjem Štajerju pridelajo skoraj polovico vsega štajerskega sadnega pridelka.

Kmetška založba. Kmetška stranka na Notranjskem si je zasnovala novo organizacijo: Kmetško založbo. To bo registrovana zadruga z omejeno zavezo s sedežem v Postojni. Širila bo tisk med ljudstvo.

Madjarska banka v Sarajevu. Madjari delajo na vse kriplje, da si v Bosni pridobijo vpliva toliko na političkem, kolikor na gospodarskem polju. V kratkem se v Sarajevu ustanovi banka, ki bo po izrečni želji ministrskega predsednika dr. Wekerla imela izključno madjarski značaj.

Stanje setev na Ogrskem. Ogrsko poljedelsko ministrstvo je izdalo poročilo o setvah, ki se glasi povoljno. Po sedanjem stanju setev bo znašala žetev po priliki: pšenica 36-98 mil. kvint., ječmen 12-51 mil. kvint., oves 11-02 mil. kvint. Zaradi vročine in pre-ranega dezorevanja bo na mnogih krajih žetev raneja nego navadno.

Dunavsko-Jadranska železnica. V Srbiji smatrajo, da je gradnja Dunavsko-Jadranske železnice povsem osigurana, ker je pogodba za njeno financiranje podpisana.

Hmelj se v Savinjski dolini prav lepo in zdravo razvija.

Kako si ohranimo sveže meso? Zavijemo ga dobro v robec, da ne pride zrak do njega, in ga spravimo v klet. Še bolje je, ako ga zavijemo v koprive in pokrijemo potem z lončeno posodo ali pa ako zavijemo v cunjjo zakopljemo v kleti v pesek. Ako meso že malo diši, ga dobro vmijemo s slano vodo, ki smo ji prilili malo kisa, polijmo ga s kislim mle-

kom in ga pokrijemo. Meso tudi izgubi duh, če ga denemo v vodo in mečemo vanjo začrte ogle.

— **Ameriški trgovci v Rusiji.** Iz Novega Jorka je odpotovalo v Rusijo 200 ameriških veletržcev, da prouče stanje trgovine in pribavijo ameriškiemu trgu ugodne konjunktore za Ameriko. Trgovci se povrnejo preko sibirskeske železnice, Kitajske in Japonske.

Raznoterosti.

× **Izsušenje jezera.** V kratkem prično z izsuševanjem Zviderskega jezera na Nizozemskem. To delo se smatra kakor eno največjih najinteresantnejših tehniških problemov sedanjosti. Uspeh tega ogromnega dela, ki je zanje določenih 33 let, bo približno nastopeo: Z izsuševanjem se pridobi skupno 211.830 hektarov zemlje. V resnici plodne zemlje bo okoli 195.000 hektarov. To je več nego imajo prostora pokrajne Drente, Utreht, Zeland. Izsušeno jezero bo tvorilo dvanajsto pokrajino nizozemskega kraljevstva. Za kolonizacijo te novopridobljene zemlje se računa 200.000 prebivalcev, ki se porazdele v vasi. Preko velikega, dovolj širokega nasipa se zgradi ob cesti dvojna železniška proga, ki bo vezala ne le mesto Amsterdam s severno Holandsko in Frizijo, marveč bo tudi velike važnosti kakor brza in dobra zveza holandskih mest z nemškimi trgovskimi in primorskimi mesti Bremnom in Hamburgom.

× **Ženski honorarji.** Angleška pisateljica Humphey Ware je dobila za neki roman 28.000 K honorarja. Townse pa za knjigo „Mali lord“ 400.000 K. Tudi Marie Coelli, Sara Grand in svoječasno Braddon in druge so zaslužile s svojim perom tolike vsote, kolikor jih drugod dobivajo komaj prvi moški pisatelji. Gmotno najbolje uspeva gotovo ona novinarka, ki piše modna poročila. One, ki delajo na tem polju za velike dnevnike, zaslužijo na leto 60.000 do 80.000 K. Na Angleškem in v Ameriki so zaposlene ženske v vsakem uredništvu dnevnika na različnih poljih in tudi kakor dopisnice z bojišča. Posebno je znana politiška dopisnica lista „Daily News“ v Parizu Cramford, ki dobi 12.000 K honorarja. Ta vsota še ne dosega plače Flore Schaw, politiške dopisnice „Timesa“ v južni Afriki. V Ameriki zaslužujejo časnikarice največ kot reporterke zlasti pri senzacionalnih dogodkih.

× **Izpremema gladine v Sredozemskem morju.** Na temelju točnega raziskavanja na obalah Sredozemskega morja je profesor Gnirs konstatiral, da se je gladina Sredozemskega morja v zadnjih 2000 letih dvignila za dva metra. Dokaz temu so mnogostevilne stare zgradbe, zlasti pristaniške gradnje. Nekdaj so bile te nad morjem, sedaj so pod morsko površino. Bazen teh dokazov navaja Gnirs še mnogo drugih, a vsa svoja znanstvena raziskavanja namerava izdati v posebni knjigi, ki utegne biti jako zanimiva.

× **Polž — hrana.** Na Francoskem goje mnogo polžev. Pri nas večina ljudi težko umeje, da sodi polž med živalce, ki se jih uživa, ali vendar je dokazano dejstvo, da se samo v Parizu proda na trgih nad en milijon kilogramov teh mehkužcev. Iz tega izhaja, da je v Parizu trgovina s polži povsem dober posel, in ker stane gojenje polžev jako malo truda in stroška, zato se mnogi poljedelci bavijo s tem poslom. Zanimivo je kako to delajo. Polžev prt se obdela v marcu in zanj se določi apneni in vlažni zemljišče, ki se ga ogradi z deskami, da se ne morejo polži razlesti. Na vrtu se nasadi zlasti trava. Ko se prične bližati jesen, se postavi na vrt kupčke maha in suhega listja; v nje se polži radi zavlečejo in potem zapirajo vhode svojih hiš. Uživajo skoraj vse vrste polžev; zato v vsakem kraju goje ono vrsto, ki je tam bolj udomačena. Tudi v Italiji pojedjo jako mnogo polžev; tam se more polža v več krajih smatrati za glavno hrano siromakov, in ko je njegova sezona, ga je dobiti v vsaki krčmi.

× **Marija Pacáková.** Umrla je na Dunaju soprogo bivšega češkega ministrarjaka dr. Pacáka, gospa Marija Pacáková. V svoji oporoki je zapustila 30.000 kron za obubožane češke trgovce, Truplo so prepeljali v Prago.

× **Kongres slovanskih zdravnikov in prirodoslovcev** je bil otvorjen v Pragi 6. t. m. Udeležencev je bilo okoli 1200.

× **100 milijonov frankov** je zapustila vdova Provigny v Parizu. Od teh je volila siromakom v Parizu 10 milijonov.

× **Ponarejalce denarja** so prijeli v Madridu, in sicer več oseb, ki so razširile več milijonov ponarejenih bankovcev.

× **Kako se knjiga dobro proda.** Nedavno je iz Stetina na Pruskem neki gospod potoval po železnici, a ko je prišel na Starganski kolodvor, se je ozrl okolo, da si kupi kak časopis ali kako knjigo. V resnici mu je raznašalec ponudil knjigo pod naslovom „Kaj mora deklica vse pred poroko znati?“ Ker je imel tudi on hčer in v nadi, da dobi v tej knjigi kaj novega, česar še ni čital, je hitro kupil knjigo in vstopil v kupé. Ko je sedel in odprl knjigo ter prelistal par strani, je na svoje začudenje opazil, da je pod zvočnim naslovom kupil „Kuharico“ z obrazloženjem vseh mogočih jedil in priprav.

× **Praktična novost v gledališču.** V novem nemškem gledališču v Novem Jorku uvedejo praktično novost, ki bo za obiskovalce gledališča prav ugodna. V predvorju bo namreč urejena avtomatična garderoba. Vsak sedež bo imel posebno omarico, prevideno z isto številko in z istim ključem, ki se bo šele tedaj dal odpreti, ko se bo vrglo vanjo določeni denar. Vsak obiskovalec bo lahko vzel ključ svoje omarice s seboj in jo potem zopet odprl. Drugokrat se ne bo moglo več izvleči ključa, da ga kateri zlikovec ne odnese.

× **Dohodki pariških gledališč v letu 1907.** Mesto Pariz je teh dni izdalo statistiko dohodkov znatnejših pariških gledališč v letu 1907. Vsa ta gledališča so prejela pri svojih blagajnicah skupno vsoto 54.753.048 frankov. Od l. 1900. niso imela pariška gledališča tako sijajnih uspehov. Tedaj so gledališča imela 57 mil. frankov prejemkov.

× **Izstop iz katoliške cerkve.** Iz Brna poročajo, da je 60 tehnikov prijavi svoj izstop iz katoliške cerkve.

× **Nov vroč studenec** so odkrili v Ludbregu na Hrvaškem. Voda prihaja 7-50 metrov globoko iz zemlje in ima toplote 30 stopinj C. — Rudninskih snovi ima veliko v sebi.

× **Gora se podira.** Iz Solnograda poročajo, da se je pri Hesešcheru podrla gora na vas ter porušila nekaj hiš.

× **Najmlajši španski rekrut** je princ Asturski in prestolonaslednik španski, enoletni sin kralja Alfonza. Nedavno, ob obletnici svojega rojstva, je dobil rekrutsko uniformo in vpisan je v knjigo rekrutov kraljevskega polka. To je bil za dvor praznični dan. Najprej so v spremstvu dvora in vojaških dostojanstvenikov nesli malega princa v cerkev, da je bil v uniformi pri maši. Po maši je bil slovesno proglašen za rekruta. No, tudi nekaj — španskega!

Listnica uredništva.

Prosimo odslej do preklica pošiljati vse uredništva se tičeče stvari na naš naslov v Učiteljsko tiskarno v Ljubljani. — V St. Vid: Nam je všeč tako. Več drugi teden ustno. Na zdar! — Dolenjsko: Prejeli nismo nobenega referata, zato tudi ne moremo nobenega priobčiti.

Uradni razpisi učiteljskih služb.

Št. 715. Kranjsko. 129 2—2

Na mestni slovenski dekliški osemrazrednici v Ljubljani se stalno popolniti mesto učiteljice s sistemizovanimi prejemki.

Prosilke za omenjeno službeno mesto naj službenim potom svoje pravilno opremljene prošnje vlagajo pri podpisnem o. kr. mestnem šolskem svetu ljubljanskem

do 17. julija 1908.

Zakasnele ali pa pomanjkljive prošnje se ne bodo pri oddaji službe vpoštevale.

O. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 17. junija 1908.

Štajersko. 134 1—1

Na dvorazredni ljudski šoli v Verzeji se bode z začetkom šolskega leta 1908/09, t. j. 15. septembra 1908 stalno namestila nadučiteljska služba z dohodki po III. krajnem razredu in s prostim stanovanjem.

Prosilci za to mesto, ki morajo biti usposobljeni za pouk v obeh deželnih jezikih, in za veronauk, naj vložijo svoje prošnje, z izpričevalom usposobljenosti in zrelostnega izpita ter domovnic opremljene, predpisanim potom pri krajnem šolskem svetu v Verzeji, pošta Križevci, do 1. avgusta 1908.

Okrajni šolski svet Ljutomer, dne 27. junija 1908.

Učiteljska tiskarna priporoča vizitke.

Slovinci, kupujte užigalice
sv. Cirila in Metoda! 122
31 6

Naprednemu učiteljstvu!

Vsakdo bodi naročnik 'Zavezinih' listov, ki so:

Učiteljski Tovariš
Popotnik Zvonček
Domače ognjišče.

Ozirajte se na tvrdke, ki objavljajo svoje oglase v Učiteljskem Tovarišu.

Učiteljska tiskarna

priporoča sl. šolskim vodstvom in š. svetom za cesarjev 60 letni jubilej krasne

jubilejske karte

na karton z vzbočenim emblemom (naš cesar l. 1848. in 1908.) in primernim besedilom.

Posamezni komadi: manjši po 10 h, večji po 20 h. Pri naročilu nad 100 komadov 10% popusta. 112 12—4

Za šolsko mladino najprimernejše in najcenejše darilo in spomin na letošnji jubilej.

Ustanovljeno 1842. Električna sila. Telefon 154.

BRATA EBERL

tovarna oljnatih barv, laka in firneža v Ljubljani, Miklošičeve ulice 6 nasproti hotela „Union“

priporočata gg. šolskim vodjem in učiteljem v mestu in na deželi njiju priznana najboljši, črni, medli 19 52—27

lak za šolske table.

Cenovnik zastoj in poštine prosto.

Največja in najbogatejša tvorniška zaloga priznana pravih švicarskih

Union-ur 31 52—27

katerih tvornic delničar sem in edini zastopnik za vso Kranjsko, ter zastopnik ur Schaffhausen, Klassig in Glashütte.

Velika zaloga zlatnine, srebrnine in dragocenih kamnov, kakor blaga od srebra in kinasrebra



Fr. Čuden urar in trgovec v Ljubljani Prešernove ulice nasproti frančiškanskemu samostanu.

P. n. učiteljstvu in sl. občinstvu se priporoča

Kavarna Evropa

v Ljubljani, na Dunajski cesti. Na razpolago je „Učiteljski Tovariš“ in vsi drugi slovenski in velika izbira tujih časopisov. — Za točno postrežbo in dobro pijačo je kar najbolje preskrbljeno.

Anton Tonejc, kavarnar.

27 26—14

Jernej Bahovec

trgovina s papirjem poleg Prešernovega spomenika

priporoča slavnemu učiteljstvu in drugemu občinstvu svojo bogato zalogo šolskih potrebščin, papirja, zvezkov, šolskih knjig, pisalnega in risalnega orodja, umetnin, trgovskih knjig, razglednic itd. 17 26—14

Platno,

volneno blago in sukno, v vseh mogočih širinah in dolžinah, jako močno, šifon, croise, francoski beli in barvast satin, robei, brisače, bele in barvaste garniture za domačo porabo, oprave za neveste, vseskoz solidno blago, priznana najboljša dobava lastne manipulacije.

A. F. Fialka,

specijalna veletrgovina v Treuštatu pod Radhostem (Morava).

Vzorec in ceniki franco. — Tovarniške cene.

Ustanovljeno leta 1875. 88 13—7

Vljudno priporočam p. n. učiteljstvu, krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom, kakor tudi raznim čitalnicam in ljudskim knjižnicam svojo že mnogo let obstoječo in sedaj na novo izvrstno preurejeno

knjigoveznico

Jos. Dežman

Ljubljana, Sv. Petra nasip šte. 7.

Izvršujem vsa dela, od preprostih do najfinejših. Posebno solidno in ceno vezanje knjig za šolske, ljudske in zasebne knjižnice ter čitalnice. Vezanje raznih zapisnikov, hranilnih in drugih knjižic ter izvrševanje vseh raznih del, ki spadajo v knjigoveško stroko.

Cene sigurno najnižje.

Pri večjih naročilih znaten popust, oziroma plačam poštino od pošiljatev z dežele. Tako da naročnik radi pošiljatev nima nikakih stroškov. 83 26—7



Blaž Jesenko

Ljubljana

Stari trg šte. 11

priporoča (154) 12—9

klobuke, cilindre, čepice itd.

najnovije fačone po najnižji ceni.

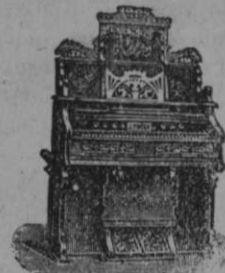
Odlikovane z zlatim zaslužnim križem s krono.

C. kr. privil. tovarne

orgelj in harmonijev

Jan Tuček, Kutna gora

(Češko) 25 26—14



stavi in dobavlja orglje vseh velikosti, sistemov in slogov, harmonije s stiskalnimi in sesalnimi sistemom (Cottage-orglje), klavirje in pianine najmodernejših konstrukcij.

3 do 5letna garancija. Ustanovljene l. 1869.

Nizke cene. Tudi na obroke.

Tovarna je postavila že nad 6000 instrumentov.

Ilustrirane prospekte orgel, cenike harmonijev in klavirjev gratis in franko.

JAN BAŠTA

v Schönbachu pri Hebu (Češko),

sloveča tvrdka za dobavo godal, svetovnoznana zaradi svoje vsestranske priznane solidnosti, priporoča p. t. gg. učiteljem in zborovodjem svoje neprekinjene koncertne in orkestralne gosle, viole, čele, base, citre, kitare prvega reda ugodno doneše in prijetnih tonov z lesenimi ali kovinskimi stroji, dobre in trpežne strune za vsa godala, mojstrske gosli z lepim lokom in leseno škatuljo (9, 10, 12, 15 gld.). Ceniki gratis in franko.

Najugodnejša prilika za nakup. Vsaki instrument se pred odpošiljanjem strokovnjaško preizkusi.

Stare gosli in čela se zamenjuje za nove. Prva prodaja gramofonov in najpopolnejših ploč.

Veleečeni gospod!

Poslane gosli so me po svoji ukusni obliki in vsled prijetnega glasu popolnoma zadovoljile! Mislim, da je dolžnost vsakega zavednega Čeha, da naroča svoje potrebitine pri Vaši cenji firmi, ki ne more ž njo tekmovali nobena inozemska tvrdka. Želim Vam mnogo uspeha in ostajam prijateljsko vdani

Fr. V. Mohapl, ravnatelj. L. 29./XII. 1906.



Ne kupujte pod roko od prekupeev, obrnite se najprej in naravnost na našo tvrdko!

P. T. Jan Bašta, Schönbach! 89 18—7

Morem Vam sporočiti, da mi ugaja poslani bas radi lepega glasu in primerne cene. Pošiljam Vam zadnje odplačilo z zagotovitom, da ste me popolnoma zadovoljili. Borovany u Olešnice, 2./I. 1908.

A. Zimmermann, ravnatelj.

Na tisoče pohvalnih pisem dočeli gg. učiteljem in zborovodjem o kakovosti in primernosti mojih instrumentov.

Narodna knjigarna

12 52-35

v Ljubljani, Jurčičev trg št. 3

združena s trgovino s šolskimi, pisalnimi, risalnimi in drugimi v to stroko spadajočimi potrebščinami, se priporoča vsemu zavednemu naprednemu učitelstvu za dobavljenje vseh

knjig in časopisov ter šolskih in drugih potrebščin.

Pisite po vzorce!

Modno blago

volneno in pralno, damsko in moško, platno, damasti, namizni prti, brisače, blago za srajce in vsakovrstno drugo platneno in pavolnato blago stalnobarvni 13 26-18

= ZEFIRI =

prekrasnih modnih vzorcev za srajce, oblačila itd. samo dobre, preizkušene kakovosti priporoča

Razpošiljalnica za platneno in modno blago
V. J. Havliček a bratr
Poděbradi na Češkem.

Mnogo pohvalnic. Naročila za več nego 15 K pošiljamo poštne prosto. Zavitek s 40 metri pralnega blaga za 18 K franko.

Pisite po vzorce!

Fr. Burgar

Spodnja Šiška

(pri Ljubljani)

parotovarna lesnih izdelkov in vseh v mizarstvo stroko spadajočih del.

Izvršitev solidna, vestna in natančna. Cene nizke.

11 26-19

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v PRAGI

zavaruje v življenjskih oddelkih: na slučaj doživetja in smrti, doto otrokom, dohodke in pokojnine, ter dovoljuje uradnikom, častnikom, profesorjem, učiteljem in vpokojencem posojila proti prenotaciji na služnini, pokojnini, ženitveni kaveji itd., in v požarnem oddelku: proti škodam po požaru.

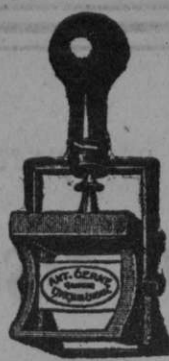
Zavarovani kapital	K 1053.737.339-88
Zavarovalnine	8.090.621-62
Izplačane škode in kapitali leta 1905	4.361.283-89
Rezervne in poroštvene zaloge	34.791.584-99
Pokojninski zalogi (uradniška in zastopniška)	2.188.391-24
Premoženje, naloženo v vrednostnih papirjih, posestvih, posojilih na posestva	34.087.781-48
Izplačana dividenda članom življen. oddelkov l. 1905	206.296-40
V vsem pa doslej	1.606.893-21
V letu 1905 se je premoženje pomnožilo za	3.004.509-80
V 37 letih dobi svojega obstanka izplačala je banka „Slavija“ svojim članom odd. I-V. za škode in nagrade	87.176.383-75

Vsa pojasnila daje 22 26-14

General. zastop. banke „Slavije“

v Ljubljani,

Gosposke ulice št. 12.



Zavod za graviranje in izdelovanje kavčukastih štampiljev

Anton Černe

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Uradni in zasebni pečati iz kavčuka in kovine, štampilje za datum, vsakovrstni klišeji, mo-50 nogrami itd. itd. 52 23

Ceniki gratis in franko.

Kaj podeli kavi lepo barvo in prijeten okus?

„Zvezdna“ in „Ciril-Methodova“

kavina primes.

Kupovalke teh izdelkov dobivajo od Prve jugoslovanske tovarne za kavine surogate v Ljubljani brezplačno mesečnik „Slovenska Gospodinja“.

FR. STUPICA

v Ljubljani

Marije Terezije cesta št. 1 in Valvazorjev trg št. 6
priporoča svojo zalogo najbolje priznanih slamoreznic, mlatilnic, vratil, čistilnic, strojev za košnjo in obračanje sena.

Kmetovalci, ki rabijo pumpe in cevi za vodo, vino in gnojnico, pluge in brane, peči, štedilnike in poljedelsko orodje, so zagotavljeni najboljše postrežbe. Mlekarnam se priporočajo izvrstni posnemalniki in trpežne ročke za prenašanje in prevažanje mleka, traverze, železniške šine, vedno svež cement, strešna lepenka, štorja za strope, pločevina, nagrobni križi ter vse ključavničarsko, kovaško, kleparsko, stavbinsko, zidarsko, tesarsko in mizarstvo orodje vedno v zalogi. (9) 26 19

Ortopedično zdravilni zavod

v katerem se zdravi pod nadzorstvom dr. Ivana Oražna raznovrstno skrivljenje hrbtenice, izbočen hrbet, neenake rame, neenaka ledja itd. se nahaja

na Turjaškem trgu št. 4, I. nadstropje.

Zavod je odprt tudi med počitnicami julij in avgust.

Pojasnila daje dr. Ivan Oražen ob svojih ordinacijskih urah od 9.—10. dopoldne in od 2.—3. popoldne v Wolfovih ulicah št. 12. 185 12-8

Ljubljanska plinarna

priporoča svoj

angleški plinov koks

kot kurivo prosto dima, saj in smradu, pripravno za kurjavo v šolah in stanovanjih.

Cenjeno učiteljstvo in slavne šolske oblasti vabimo, da si ogledajo v ljubljanski plinarni naše

plinove peči in aparate za kuhanje

katere imamo vedno v najbogatejši izbiri na razpolago. 137 12-11

Učiteljska tiskarna

se priporoča šolskim vodstvom za tisk

letnih poročil

Vsem onim, ki ljubijo zlahko kapljico in dobro kuhinjo z vedno svežimi raznovrstnimi jedili priporoča svojo nanovo urejeno

restavrancijo

kakor tudi moderno opremljeni in ceneni

hotel

„Južni kolodvor“ nasproti kolodvoru

A. Seidel,

restavrater.

32 12-7

Anton Šarc

Ljubljana, Sv. Petra cesta 8.

Specialna trgovina za opreme nevest.

Moško, žensko, otroško in perilo za novorojence se po meri izdeluje solidno in najceneje. — Platno vseh širin za telesno in posteljno perilo, namizni prti, serviete, garniture za kavo, bele in barvaste, brisalke, žepni robci, brisalne rute, šifon, širting, kreton, batist itd. itd.

Najnovejše modele za perilo radi pokažemo na ogled. — Švicarske vezene.

Strogo solidno blago. Nizke stalne cene.

Gg. učiteljem in njih rodbinam 5% popusta.

Svetlolikalnica: Kolodvorske ulice št. 8.

15 52-42

Naš denarni zavod.

(24) 12-7

Geslo: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica Učiteljskega konvikta v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Vplačuje in izplačuje se vsak četrtek od 11.—12. ure dopoldne in vsako soboto od 5.—7. ure zvečer ali pa vsak dan potom poštne nakaznice ali e. kr. poštne hranilnice (čekovni račun št. 866.312). Za drugače storjena vplačila zadruga ni odgovorna.

Sprejem hranilnih vlog po 5%, oddaja posojil na osebni kredit po določenih rokih vračevanja (glej spodaj) proti zadostni varnosti. Za tako velja: vsaj eden dober porok in plačnik, zastava premičnin, zemljišče in knjižni terjatev, predznamba na plačo ali penzijo.

Prošnje za posojila brezplačno proti vpošiljavi 20 h v poštinih znamkah za frankaturo. Tudi prošnjam za posojila naj se priloži poštna znamka za 20 h za dopolniljeve rešitve.

Vsakih 100 K posojila (dva pasivna deleža) se vrača po načinu:

A	v 12 mesečnih rokih, in sicer	11 rokov à 9 K	— h,	12. rok 4 K	73 h
B	18	17	6	18.	3
C	24	23	4	24.	4
D	38	37	3	38.	—
E	46	45	2	50	46.
F	60	59	2	60.	—
G	70	69	1	75	70.
H	85	84	1	85.	1

Zadružni lokal je v Ljubljani, Komenskega ulice št. 17.

Učiteljska tiskarna

registrovana zadruga z omejenim jamstvom

v Ljubljani, Gradišče št. 4

priporoča sl. kraj. šol. svetom, šol. vodstvom in učitelstvu

uradne tiskovine

iz svoje zaloge.

Ceniki se pošiljajo na zahtevo zastoj. Postrežba točna.

Tudi vse tiskovine za županstva ima tiskarna po zmernih cenah v zalogi.

Tiskarna sprejema vsa v tiskarsko stroko spadajoča dela ter jih izvršuje okusno in po solidnih cenah.

Tiskovine se izvršujejo v eni ali več barvah.

Tiskanje muzikalij in časopisov. (2) 12-8

Litografija.

Telefon št. 118.

Poštna hranilnica št. 76.307.

Velečenjenemu slovenskemu učiteljstvu vljudno naznanjam, da sem prevzel od g. J. Petriča

izdelovanje šolskih zvezkov vseh vrst.

Potrudil se bom, da ustrežem gg. učiteljem v vsakem oziru, bodisi glede kakovosti papirja, lične izvršitve in točne postrežbe. V nadi, da se bo slovensko učiteljstvo pri izbiri med slovenskim in nemškim blagom blagohotno oziralo na slovensko podjetje, se priporočam

z odličnim spoštovanjem

Anton Slatnar

izdelovanje in zaloga šolskih zvezkov v Kamniku.

126 3



Mojih 7 otrok

51 12-6

in na tisoče drugih ne pije nič drugega nego **Sladin**, t. j. **dra. pl. Trnkóczyja sladni čaj** (naj se ne zamenja s sladno kavo), ki se mu primeša **nekoliko** prekuhanega kravjega mleka in daje že en dan starim dojenčkom. Kot naravno preprosto, najbolj čisto, najceneje otroško redilo zaleže tudi tedaj, kadar druga redila ne izdajo več. Zadošča navadna dojlina steklenica. Prejel sem o njem pismena in ustna priznanja ter odkritosrčno zahvalo od mater, ki so obupavale, preden so rabile Sladin, dalje od zdravnikov in babic. 1 zavoj po 1/4 kilogr., 50 vin., zadošča za 20 do 30 dni. Dobiva se povsod. Po pošti franko 5 zavojev 3 krone 50 vin.

Lekarnar pl. Trnkóczy v Ljubljani, Kranjsko.

IVAN JAX & SIN

Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.



Velika zaloga 12-7
dvokoles, šivalnih in
pisalnih strojev.



Ceniki zastoj in poštine prosto.

C. in kr. dvorni
založnik



papežev dvorni
založnik

odlikovani
lekarnar

Gabrijel Piccoli

v Ljubljani, lekarna „pri angelju“, Dunajska cesta

priporoča sledeče izkušene izdelke:

Želodčna odvajalna tinktura krepča želodec, vzbuja slast ter pospešuje prebavo in odprte telesa. 1 steklenica 20 h. — **Železnato vino** krepča malokrvne in nervozne osebe ter bledične in slabotne otroke. Polliterska steklenica 2 K. — **Salmijakove pastile** olajšujejo hripavost, razkrajajo sliz. 1 škatljica 20 h. — **Malinčev sok**, izboren naraven izdelek. Pomešan z vodo da za zdrave in bolne prijetno, žejo gasečo in zdravo pijačo. 1 kg steklenica K 1-50. — **Antirrhemon** (cvet proti trganju) je najboljšo sredstvo zoper reumatične boli. Bolni udje odrgnejo se s tem trikrat na dan. 1 steklenica 50 h.

Na razpolago je mnogo zahvalnih pisem. Ceniki se razpošiljajo brezplačno in franko.

Naročila se izvršujejo točno po povzetju. 16 26-17

Stanje hranilnih vlog koncem oktobra 1907: K 22,158.277-33.

Pošt. hran. rač. št. 828.406.

Telefon 185.



Stanje upravnega premoženja koncem oktobra 1907: K 12,746.874-08.

Kmetska posojilnica

ljublanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Dunajska cesta 18,

v lastnem zadrugnem domu

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, ki ga plačuje posojilnica sama za vložnike. Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom ter jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 %, z 1 1/2 % amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije. Na menice po 6 %. Posojilnica sprejema tudi vsak drugi 10 načrt glede amortizacije dolga. 12 11

Trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami,
prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina v Celju

Rotovška ulica št. 2

priporoča kancelijski, konceptni, pismeni, dokumentni, ministrski, ovitni in barvani papir; svinčnike, peresa, peresnike, radirke, kamenčke, tablice, gobice, črnilo itd. — Knjige v vseh velikostih, črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl ali polusnje vezane.

Odjemalne knjižice po raznih cenah. — Največja zaloga vseh tiskovin za občinske urade, krajne šolske svete, učiteljstvo, župnijske urade, okrajne zastope, užitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šolskih zvezkov in risank.

Temni lak za šolske table. — Strune za gosli, citre, kitare in tamburice. — Štambilje, pečatniki, vignete (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršuje se v najkrajšem času. — Dopisnice, umetne, pokrajinske in s eveticami od najpriprostejše do najfinejše. — Albumi za slike, dopisnice in poezije. — Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago. — Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene. — Priznana dobro blago. Solidna in točna postrežba. 5 52-40

Mestna hranilnica = ljubljanska =

v lastni hiši Prešernove ulice števil. 3

poprej na Mestnem trgu zraven rotovža.



Stanje hranilnih vlog: nad 24 milijonov kron.
Rezervni zaklad: nad 860.000 kron.

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 0. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 % ter pripisuje nevzdržane obresti vsacega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev. 4 12-11

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.